

ELŐFIZETÉS

HELYEK:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEK:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hasábsor peit sor egyszer 20 f.,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi vasúti
vasutak pályájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHVATAL:

Arad, Nyomda Részvény-
Társaság.
József utca 22-24.
TELEFON-SZÁM: 31.

Arad, 1915.

FŐKIRÁLYTÓ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 20.

Visszavert orosz támadás Bukovinában.

BUDAPEST. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tüzérségi harc folyik.

Kárpátokban semmi sem történt. Egyes vidékekről ujabban erős havazást jelentenek.

Jakobéninél, Dél-Bukovinában, egy orosz előretörést, ellenségnek nagy veszteségeket okozva visszavertünk.

Déli hadszíntéren a helyzet változatlan. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tüzérségi harcok

a nyugati fronton.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér: Jelentéktelen osztorozásoktól eltekintve, egész arcvonalon csak tüzérségi harcok folytak.

Visszavert orosz támadások Nyugat-Poroszország határán.

BERLIN. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér: Időjárás nagyon kedvezőtlen volt.

Keletporoszországban nincs semmi ujság.

Radzanow, Biegun és Siepro mellett oroszokat, súlyos veszteségeik mellett, visszavetettük. Több száz orosz fogoly jutott kezünkre.

Visztulától nyugatra és Pilicától keletre a helyzet általában változatlan. Legfőbb hadvezetőség.

Török—orosz lovasütközetek.

Konstantinápoly. (Hivatalos.) A főhadiszállás a következőket közli:

Kaukázusban operáló csapataink szívesen védelmezik hadállásaikat oroszok ellen, akik tulerővel támadnak. Ellenségnek az a kísérlete, hogy egy hadtestünk szárnyát megkerülje, megghiusult. Chortól nyugatra a mi lovasságunk és orosz lovasság közt támadt ütközetben ellenség sebesültek és halottak hátrahagyásával futásban menekültek. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tilos szó.

Arad, január 19.

Tilos szó Franciaországban: a béke. Milliő és millió francia lélek mélyén él, ki is törne belőle, hogy egy hangban egyesülten fejezze ki a nép óhaját. De kimondani nem szabad. A francia kormány kétségbeesett erővel küzd e szó ellen, a nyomtatott betűk közül kiszedi, mint a gyomot, a szóbeszédből pedig eltiltja.

Hiába éri a franciákat új, meg új vereség. Hiába szaporodik, terjed Franciaországban a gyászruhák dívatja. És a mi a legfőbb: Franciaország hiába látja, hogy a küzdelemben magára van hagyatva; Oroszország keze az önvédelemmel van elfoglalva, Anglia pedig szigetről nézi a háborút. Franciaországban nem szabad a békéről beszélni, amíg Anglia meg nem engedi. A briteknek pedig a dolog nem nagyon sürgős.

Innét, messziről csak elképzelni lehet az elkeseredettséget, a mely Franciaországban a lelkeket betölti. A háboru már jó ide nem a revanche háboruja; küzdelmeit nem az a gyűlölet szítja, melyet a porosz-francia hadjárat után vetettek el a francia földre. A lövészárkok-barátkozás apró epizódja jellemzően bizonyította, hogy a franciák és németek emberi közösségét nem választja el olyan feneketlen űr, mint a háboru elején. A megértéshez ugyszólván csak alkalom kellene.

A háboru tulajdonképpen Anglia világhatalmáért folyik. A háboruban pedig, annak ellenére, hogy Anglia kockáztat a legtöbbet, Anglia hozza a legkisebb áldozatot. Sőt a háboru alatt is az angol tőkéé a legnagyobb haszon, a legkövérebb kereset. Az entente hadseregeinek nagyrészt Anglia a liferansa és különféle cikkei, természetesen nem szerelemből, hanem a

háboruban kínálkozó vastag nyereség mellett adja át szövetségeseinek. Keres, a nélkül, hogy ezt a fiainak vérével, vagy életével kellene megfizetnie.

Minden hivatalos nézet-elnyomás ellenére a franciák látják, hogy minő érdekek és céloknak kihasznált, kifárasztott, meggyötört és hosszú küzdelemre alig képes eszközei. És ez a föltartóztatlanul terjedő meggyőződés szüli a béke gondolatát, amely türelmetlen vágygyá, zugolódo követelésre erősödik a szivekben. De ennek ellene szól az a sötét szerződés, a mellyel az oroszokat és a franciákat megint csak az angolok ugratták be; az entente-nek az a meg egyezése, hogy csak együttesen kötnek békét; egyik a másik nélkül nem.

Pedig Angliának sok megszegett ígérete, mindegyre szemérmetlenebbül megnyilatkozó önző eljárása elegendő ok lehet a szerződés-bontásra. A francia nemzet mai vezetőinek ostobaságát és cinizmusát mutatná, ha az eddigi tapasztalatok után Franciaországot tovább tennék ki a romlásnak, a szenvedéseknek, egy álné szövetséges kedvéért.

De ez a szó sokkal erősebb, hogy sem cenzurával és a prefekturák, rendőrfőnökök erőszakosságaival sokáig elnyomni lehetne. Bűvös szó ez, és a hatalma nemcsak abban van meg, hogy rajongókat és híveket tud toborozni magának, de egyébben is megnyilatkozik: széttöri az ármányt, az igazságtalanságot, amellyel az utjába állanak, amellyel a sugarait el akarják borítani. Franciaországban nem sokáig fog lappangva kísérteni ez a szó; és mikor az önkényen és a megátalkodottságon diadalmaskodik, amikor kezd több lenni a szónál, ak-

kor az új, becsületesebb korszak pir-kadása fog megjelenni egész Európa fölött. Ezért fontos miránk nézve is, hogy mikor veti le magáról a tilalmat a tilos szó Franciaországban.

Elmaradt halálos ítélet.

(Izgalmas tárgyalás a rögtönítélő bíróság előtt. — A népfőlkelő bünye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, január 19.

Szokatlan időben: vasárnap tartottak tárgyalást a szegedi haditörvényszéken s kevés ilyen izgalmas tárgyalás volt még Szegeden. Vasárnap reggel 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást Németh Kálmán ezredes. A tárgyalást Szerdahelyi László hadbíró-alezredes vezette, a vádat Szende Vilmos dr. hadbíró-főhadnagy, honvédtörvényszék, a védelmet Dobay Gyula dr. képviselte. A jegyzőkönyvet Papp Tivadar dr. hadnagy vezette; ülnökök Perlaky és Csepreghy századosok voltak.

A haditörvényszék tárgyalási termét zsúfolásig megtöltötte a kivételre alkalommal a hallgatóság. Magasrangú katonatisztek, hadbírák, hadbíróági tisztviselők voltak jelen. A szegedi kerületi hadbíróóság rendeletéből Sévity László, a szegedi szerb egyház plébánosa és Wolf dr. katonasorvos is megjelentek. Halálos ítéletre volt kilátás, amelyet rögtön kellett volna végrehajtani.

Felségsértés büntetésének és közszemből való ritás vétésének vádjával állt ugyanis a szegedi honvédtörvényszék, mint rögtönítélő bíróság előtt Manojlov Boriszláv 38 éves szabósegéd, verseci 7. gyalogezredbeli népfőlkelő.

Azzal vádolták, hogy Versecen december végén a Kasszino-vendéglőben a királyt és a miniszteriumot súlyosan sértőn, durva szóval illette. A verseci határrendőrség följelentésére került Manojlov a szegedi rögtönítélő bíróság elé. A katonai büntető törvénykönyv egyik hadbírói kiegészítése szerint az a tényleges állományú katona, aki a felséget, akár a kormányformát megsérti, a legsúlyosabban büntetendő.

A tárgyalás folyamán, a vád ismertetése után Manojlov tagadta azt, mintha ő reprodukálhatatlan szavakkal illette volna a király személyét. A tárgyalást vezető Szerdahelyi hadbíró-alezredes kérdéseire azzal válaszolt, hogy semmire sem emlékezik, mert a kérdéses napon részeg volt.

A kihallgatott tanúk bizonyították, hogy Manojlov a gyalázó szavakat tényleg használta.

A hallgatóság körében megjelent tizenegy óra tájban egy fiatal kadétörkmester „szolgálati” jelvényével. Izgatott hangon szólt oda az egyik teremőrnek:

— Sokáig tart még? Reggel nyolc óra óta a béke utcai új laktanyában készenlétben állunk.

Egy főhadnagy magához inti:

— Kadét! Hányan vagytok kirendelve?

— Kétszáz ember, — jelentem alásan főhadnagy ur.

A kivégzéshez való készenlét hallatára az izgatottság a civilik-között fokozódik. Az ajtónyílásban az egyik teremszolga nőrkona rémülten dugja be a fejét s megkérdi:

— Mikor lesz a kivégzés? Fölakasztják-e, vagy főbelövik? Szegény, hiszen még olyan fiatal.

... Most a védő beszél:

— Tekintetes haditörvényszék, idézem királyunk szavait: „Mindent jól meggondoltam...” Önök is csak akkor hozhatnak igazságos ítéletet, ha mindent jól meggondoltak. A gyorsított eljárás meggátolt abban, hogy a bi-

zonyítás kiegészítésére mentő tanukat idézhessenek meg. Kérem a bizonyítás kiegészítésének elrendelését.

A hadbíróóság visszavonult. Egy félórán belül ismét megnyitották a tárgyalást. Szerdahelyi hadbíró-alezredes egy iratot mutatott föl, amelyet a hadügyész a tárgyalás folyamán nyújtott be. Ez az irat döntő befolyású volt a vádlott javára. A bíróság úgy határozott, hogy Manojlov népfőlkelő fölött nem a rögtönítélő bíróság, hanem a szegedi haditörvényszék a rendes bűnvádi eljárás szerint fog ítélni.

Korányi és Bálint tanárok a tifusz új gyógyszeréről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 19.

A legszélesebb körökben keltett érthető nagy érdeklődést az Aradi Közlöny tudósítása Korányi Sándor báró egyetemi tanárnak a tifusz új gyógymódjáról. A veszedelmes betegség elleni harc, épen most, a nagy háború közepette fontos, mert a tifusz főként háborús epidémia. A tudós tanár ma ismét nyilatkozott és munkatársa Bálint Rezső egyetemi tanár is érdekes kijelentéseket tett. Mindkét professzor szavaiból kitetszik, hogy az eredmény még véglegesnek nem tekinthető ugyan, de az eddigi sikerek alapján remélhető, hogy az emberiség ismét egy hatalmas fegyverhez jutott reá leselkedő számtalan ellensége elpusztítására.

Korányi Sándor báró az alábbiakban nyilatkozott egy újságíró előtt a tifusz emez új gyógymódjáról:

A tifusznak oltásokkal való kezelése nem egészen új, de úgy látszik, most érte el azt az irányt, melytől várható, hogy a tifusz gyógyítása eredményesebb lesz, mint volt ezelőtt. A vizsgálatok befejezve még nincsenek. Az a módszer, a melylyel én foglalkozom, a japán Ichikavától származik. Én csak ennek a módszernek az ellenőrzésével foglalkozom a háború kezdete óta, a mikor a módszer nyilvánosan közölve lett, t. i. a mikor a japán orvos egy német folyóiratban közölte tapasztalatait. A vizsgálatok folytatásának eredményét be kell várni. Bővebben és érdemileg nyilatkozni a nyilvánosságnak a dolog felől korai volna: az én előadásom szakköröknek szólt és célja az ellenőrzés és diskusszió megindítása volt.

Egy másik újságíró beszélt Bálint Rezső egyetemi tanárral, aki az új oltóanyag eredményeiről a következőket mondotta:

— Korai lenne egyelőre végleges eredményről beszélni. Eddig mindössze előzetes vizsgálatokat végeztünk, amelyek szép sikerrel jártak. Két klinikán: Korányi professzor klinikáján és az enyémen végeztünk kísérleteket, az eredménnyel meg lehetünk elégedve. Néha az oltóanyag csudálatosan gyors hatással jár: a tifuszt néhány nap alatt megszünteti. Az oltóanyag alkalmazásának tervezett kidolgozására a Budapesti Orvosegyesület bizottságot küldött ki, amely most már intenzíven végez kutatásokat, hogy az oltóanyagot tökéletesítse. Az oltóanyag készítése: előlt tifusz-bacilusokat keverünk tifuszt kiáltó betegek vérsavójával. Eddig körülbelül ötven oltást végeztünk, jó eredménnyel. Az oltóanyag készítését módosítani kell, hogy tökéletes sikerrel lehessen alkalmazni.

Érdekes, hogy a tifusznak, ennek a fertőző betegségnek új gyógyszerét egy japán tudós fedezte fel, amint hogy Hata tanár, Ehrlich professzor munkatársa és a Nap országának volt fia.

Japán nem kap területi jutalmat csapataiért.

(Nem lehet áthozni Európába a sárga katonákat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Rotterdam, január 19.

Pichon japán ábrándjai.

Rotterdam. A Courant tudósítója beszélt Pichonnal, aki azt modja, hogy az entente kormányai közt nincs véleményeltérés a japán intervenció cél-szerűsége szempontjából. Mind egyetértének. Területi koncesszió Japánnak tervbevéve nincs.

Nem jöhetnek japán csapatok.

Franciák és angolok hónapokon át ábrándoztak arról, hogy valamikép átszabják az európai harcterekre Japánország hadseregét s majd a sárga emberraj fogja kivívni az entente számára a diadalt. A japánok persze nem jöttek, mert eszükbe sem volt, hogy jöjjenek. Most aztán orosz forrásból okzerű magyarázat érkezik arról is, hogy a japánok nem is jöhetnek Európába. Egy nagy orosz lap, a Bissewija Wjedomoszti terjedelmes cikkben megmagyarázza, hogy mily leküzdhetetlen nehézségek tornyosulnának az esetleges japán csapatcsállítás elől.

Ha figyelembe vesszük, — írja az orosz lap — hogy egy gyalogos katona 3 tonna, egy lovas katona 10 tonna és egy ágyú szintén 10 tonna rekomány helyét foglalja el, könnyen kiszámíthatjuk, hogy egy teljes japán hadosztály behajózásához 60, egyenlőre 15 000 tonna tartalmu hajóra van szükség. A japán kereskedelmi flotta 2800 gőzhajóból áll, de természetes, hogy ily hosszú utnál csakis a nagy és modern gőzhajók jöhetnek számításba. Az összes japán gőzhajók tonnataralma másfél millió. Ha már most Japánország egyszerre három hadosztályt akar átküldeni, ahhoz közel 200 gőzhajóra van szüksége. A legnagyobb nehézség azonban abban rejlik, hogy ennél nagyobb a szállítmány, annál nehezebb azt az ellenséges támadás ellen megvédeni. Az angol flotta segítségére nem lehet számítani, mert annak az angol partokat kell védenie, másrészt az angol csapatcsállításokat kell fedeznie Franciaországban. A japán csapatcsállítás e szerint csakis a japán hadiflotta védelmére szorítkozhatnék. Ily körülmények között nagyon valószínű, hogy egyes japán szállítóhajókat a németek megtámadnának, különösen a kitűnő torpedóhajók és az annyira bevált buvárhajók útján. A japán hadiflottának a szállítóhajókat zárt sorokban teljesen körül kellene zárniok, a szállítóhajók elől, oldalt és hátul páncélos hajóknak kellene kísérnie, a gőzösök és hadihajók között levő rész pedig torpedóhajókkal kellene áthidalni. Végezetül arra is szükség volna, hogy tekintélyes gyorsjáratu hadihajó felderítő szolgálatot végezzen. Tekintve a japán hadiflotta csekély voltát, nem valószínű, hogy Japánország egy-egy szállítással jelentősebb csapat átküldését megkockáztatná. S maga a szállítás és a Franciaországban való kihajózás a legjobb esetben is 2—3 hónapba kerülne. Mindent figyelembe véve — végzi az orosz cikkíró — nagyon kétséges, hogy Japánország ily veszedelmes expedíciót megkockáztatna s nem is valószínű, hogy ilyen kalandos vállalkozáshoz a japán parlament hozzájárulását adná.

Magyarország a monarchia megmentője.

(Ujabb támadást terveznek az oroszok Galiciában. — Tarnow körül folyik a harc. — Nyugalom a Kárpátokban.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Bécs—Milano—Pétervár, január 19.

Magyarország a gerince a monarchia háborújának.

(A legnagyobb olasz lap a mi szerepünkről.)

MILANO. Corriere della Sera munkatársa Budapestre küldetvén, megcáfolja az itteni forradalmi mozgalomról szóló külföldi hamis híreket. Majd így folytatja: A háború Ausztria-Magyarország számára nem csupán kültügyi, hanem mindenekfelett belügyi probléma. Első eredménye, hogy mindörökké elsőpörte a trialisztikus érzelmeket. Ama nagyszerű erőtesztelés mellett, amelyet a magyar nemzet tett a közös érdekek védelméért, teljesen lehetetlen többé dualisztikus szervezet ellen egy szót is felhozni, vagy a centralisztikus szervezet szüksége mellett szót emelni. Citálja Tisza István gróf újévi beszédének a részét, amelyben bolondnak mondja a centralisztikus igyekezetet. A magyarok már most megvilágítják érdekeiket és áldozataikat a mostani háborúban. Részük ebben letagadhatatlanul roppant fontos. Magyarország ma gerince az ellentállásnak. Egy millióval több magyar katonával Ausztria büszkén nézhetne a jövő elé. A magyar katona jól verekszik, szívesen és meggyőződéssel. Egy nem magyar katonáorvos azt mondta, hogy kórházában osztrákok, horvátok, románok és magyarok feküdtek. Egyedüliek, akik még meg sem gyógyulva, vissza akartak menni harcolni, három miskolci honvéd-husár volt. A magyarok néha kissé hangosan erősködnék, viszont Bécs minden lehetőt megtesz, hogy észre ne vegye a magyaroknak érdemeit és igyekezetét.

Erős orosz offenzíva készül Galiciában.

Bécs. Orosz haditudósítók szerint Közép-Galiciában erős orosz offenzíva készül. Visztlától nyugatra döntő ütközet várható, mihelyt időjárás jobbra fordul.

Dankl-sereg állása megdönthetetlen.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A haditudósítók Lengyelországban Dankl seregnél vannak. Jelentéseik szerint a helyzet a legbiztosabb. A Nida vonalánál megdönthetetlen pozíciónk. Az ellenséghez közelebb vagyunk, mint valaha. December közepe óta gyalogharc alig volt, míg az ágyuharc állandó. A harminc és felesék működnek rettenetes hatással. A léghajó megfigyelők és repülők kitűnőek.

Új orosz operációk Kelet Poroszország ellen

LONDON. A Daily Telegraphnak Pétervárról azt jelentik, hogy az oroszok fontos hadműveleteket kezdenek Kelet-Poroszország ellen. Ebből következtetik, hogy vezérkaruk nem nyugtalanodik Varsó miatt.

Harcok Tarnov körül.

Krakó. A Nowa Reforma jelentése szerint Tarnov körül Bogumilowice városkában és a szomszédos falvakban kárt tettek az orosz srappelék és gránátok. Bogumilowiceben megrongálódott a vasúti állomás, a posta és még több más épület. Wieszchoławicében a földesur kastélya leégett: a gránátok megrongálták Wilos képviselő házat és a templomot. Az oroszok azonkívül bombázták Rudka, Lestowice és Goslawice községeket is. A lakosság Csehszlovákiában talált menedéket.

Krakó. A Naprzód jelentése szerint több lengyel tiszt megerősítette azt a hírt, hogy az oroszok a galíciai Lovcovcknál vívott ütközetben ekrazitgolyókat használtak.

BÉCS. A sajtóhadiszállásról jelentik: A tarnowi vasútállomást az oroszok megszállván, nehéz tűzsergűnk a földdel egyenlővé tette.

A Kárpátokban az oroszok visszavonultak a magaslatokra. Fagy és fekete himlő pusztít közöttük. Galiciában és Lengyelországban az idő kedvezőtlen. Leirhatatlanul rossz az utak.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az időjárás Orosz Lengyelországban és Galiciában nappal meleg lévén, az éjjel megtagyott utak nappal újra sártengerre válnak. Ez nehezíti az operációkat. A Kárpátokban tartós a hideg. Az oroszok itt a magaslatokra vonultak vissza, ahol a hidegtől és himlőtől sokat szenvednek. A dunajeci tűzsergű harcokban nehéz ügyünk fényes eredménnyel dolgoznak. A csapatok élelmezése jó, a katonák pihenten várják, hogy a lövőárkokban való várakozást harc kövessze.

Az orosz főparancsnok nem kap elég segítséget.

Genf. A Guerre Mondiale tárgyalva a lengyelországi harctéri helyzetet, amelyet a francia befolyás alatt nem valami német barát ezennel ítél meg, azt írja, hogy az orosz főhadvezér haragzik a pétervári katonai hatóságokra, mert ezek látva, hogy a Ráwánál és a Dunajecnél új német nehéz tűzsergű milyen pusztítást végeznek az orosz seregekben, nem gondoskodtak megfelelő segítségről.

Békehangulat Oroszországban.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung a legkomolyabb forrásból egyik legnagyobb orosz városból azt a jelentést kapja, hogy különösen Dél-Oroszország lakosságának a hangulata lényegesen megváltozott. A békebarátok száma tetemesen megnövekedett és helytelenítik az esztelen német gyűlöletet is. A lapok noha többször elkobozzák őket, állandóan ilyen szellemben irnak.

Lezuhant orosz pilóta.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Elfogott orosz tisztek elbeszélése szerint, egy orosz aviatikus, aki a nemrég elesett Scholl orosz tábornoknak közeli rokona, vállalkozott arra, hogy Kimpolung felől az erdélyi határra repül és kikémleli hadállásainkat. A szerencsétlen aviatikusnak ut közben megfogott a jobb keze és Jakobenyl előtt lezuhant. Szörnyet halt.

Svédország nem ereszt át az orosz municiót.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Stockholmból: A mai lapok nagy lármát csapnak amiatt, hogy az entente nagy nyomást gyakorol a svéd kormányra, hogy engedje meg Oroszországnak szánt munió és hadiszert átszállítását. Ugyanolyan eszközökkel dolgoznak, mint a balkán államokkal szemben. Beavatott körökben úgy tudják, hogy minden fenyegetés hiábavaló lesz, mert a svéd kormány hajthatatlan és a legszigorúbb semlegességre határozta el magát. Minthogy a nép, kormány és uralkodó a legszigorúbb semlegességre adta a szavát, Svédország inkább magára vesz egy háborút, semhogy szavát megazegje.

Rágalmazásért elítélt pap.

(A bizalmas jelentés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 19.

Érdekes és pikáns becsületsértési pör foglalkoztatta ma az aradi kir. járásbírósgot. A terneit Szombati István volt, a temesmegyei Mosnieza telepes község református lelkésze, a sértettek pedig Jürke Károlyné mosniezni ovónő és Pataky Mariaka tanítónő.

Még két év előtt Szombati az aradi jószágigazgatóságnak, amelynek bizalmi embere volt, mint a telepes község felettes hatóságának egy jelentést küldött be, amelyben azt állította, hogy az ovónő és tanítónő „viselkedése nem állja meg azt a kritikát, amelyet egy ilyen állásu nő viselkedése megkíván”. Megírta, hogy egy olyan asszonnyal barátkoznak, aki ellen férje meggyilkolása miatt folyt eljárás, továbbá hogy mulatoznak, korcsmába járnak. A jószágigazgatóság a lelkész jelentését az ovónő és tanítónő felettes hatóságaihoz tette át, melyek megindították ellenük a fegyelmi eljárást. A fegyelmi még be sem fejeződött, amikor a két becsületében megtámadott nő becsületsértés és rágalmazás miatt az aradi járásbírósgnál — mint amelynek területén levél utján a sértés történt — feljelentést tett Szombati ellen.

Az aradi járásbírósg egy ízben kilátta a tárgyalást, de akkor elhalasztotta a tárgyalást addig, míg a fegyelmi hatóság nem dönt. A fegyelmi hatóság időközben azonban szintén tanácskozott s úgy döntött, hogy beárja az aradi járásbírósg ítéletét. Aztán újra kilátta a tárgyalást Zih József királyi járásbíró körülbelül egy év előtt s akkor Szombati ügyvédje a valódiság bizonyításának elrendelését kérte. Miután ehhez az indítványhoz a két nő ügyvédje is hozzájárult, az aradi járásbírósg el is rendelte a valódiság bizonyítását az összes adatokra, kivéve azokat, melyek a női becsületbe vágnak.

Több, mint harminc tanút kellett az ügyben meghoresés útján kihallgatni s így a tanuvallomások kivétele közel egy évet vett igénybe. Ma aztán ismét tárgyalásra került az ügy az aradi járásbírósgon. A tárgyalás folyamán ismertették a kihallgatott tanúk vallomásait, amelyekből azonban Urai József dr. járásbíró döntése szerint a Szombati által állítottak valódisága nem bizonyult be.

Urak járásbíró ezért bűnösnek találta a református papot rágalmazás és becsületsértés vétségében s ezért őt az enyhítő szakasz alkalmazásával 100 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte.

Az ítélet jogerős.

A király veje és az ischli népfölkelő.

(Ferenc Szalvátor aradi látogatásának epizódjaiból. — A „közös emlékek.”)

Az Aradi Közlöny tudósíójától

Arad, január 19.

Aradon ma boldog és elragadtatással beszélő emberek találkoztak egymással az esőverte, szélkorbácsolt utcákon. A sebesült kórházak buzgó ápolónői, a fáradhatatlan, hosszú hónapok óta ériási munkát végző aradi hölgyek, az orvosok, akik éjjel-nappal készen állnak, munkában voltak, hogy az ideérkező sebesülteken segítsenek, a kórházak egész személyzete és maguk a hazáért szenvedett sebektől elgyengült, megviselt katonák, mindenki megegyezett abban:

— Milyen szeretetreméltó, kedves ember a főherceg!

Összebeszélés nélkül ez volt a nézete az önkéntes ápolónőknél, az orvosoknál, a sebesülteknél, mindenkinek, akinek csak alkalma volt a reggeltől estig tartó főherceg látogatás ideje alatt a király vejével, a dahiás Ferenc Szalvátor főherceggel érintkeznie. A főherceg, aki hetek óta végzi ezt az épen nem könnyű feladatot, amelyből ma Aradnak jutott ki: a sebesültek kórházának reggeltől estéig látogatását, ezer és ezer sebesült katonák kikérdezését, olyan frissen, olyan kedvesen járta végig az aradi tartalékkórházakat, mintha ma tenné meg először ezt az utat, mintha az aradi fehér főkötős bájos és jólelkű ápolónők volnának az első, akik előtt — mintegy az uralkodó nevében — köszönetre hajtja fejét, mintha az aradi Molnár Jánosok, Kovács Istvánok lettek volna az első átlőtt testű, megviselt bakák, akikről elkerdezi bajukat, sebesülésüket.

A főherceg kedves közvetlensége sok derűs és meleg jelenetre adott alkalmat a kórházi látogatásokban. A legkedvesebb és Ferenc Szalvátor jószágos emberi szívének legszebb megnyilatkozása azonban mégis az volt, ahogy ráismert egy köznapos osztrák kézművesre, s kit főhercegi otthona közelében olyan távolságból látott, ahogyan egy főherceg megláthatja az egyszerű iparost.

A felsőbb leányiskolában barandezett tartalékkórházban járta sorra a termeket. Ferenc Szalvátor főherceg, akit itt a kórház ápolónőinek buzgó és jószágos vezelője, Singer Jánosné drné kalszolt. Amint az egyik szobában sorra járták a betegeket, a főherceg egyszerre odalépett az egyik beteg katonához, amely fölött a király arcképe függött. A királyt azt hitte, hogy a fenséges vendég érdeklődését az uralkodó képe keltette fel. De nem így volt: Ferenc Szalvátor főherceg a sablonostól eltérő nyájas hangon a betegetszóltatta meg német nyelven:

— Mi a neve?

— Weisz József landsturmer (népfölkelő) vagyok.

— Hová való?

— Anzenauba.

— Anzenauba? — ismételte a főherceg vidáman — hiszen az Ischl mellett van. Gyakran láttalak téged is Ischlben.

— Igen fenség — válaszolt a beteg katonára boldogan. — Elektrotechnikus vagyok és sokszor volt szerencsém látni fenségedet Ischlben.

— Lám-lám — mondta Ferenc Szalvátor — itt is találom ischli katonát, mert tudod-e, hogy Magyarországon már sok ischli sebesülttel találkoztam.

A főherceg ezután részletesen megtudakolta a derék népfölkelőtől, hogy milyen az ellátása, hol szerezte reumás baját, nem hallott-e egy „közös ismerősükről” egy ischli derék őrmesterről. Azután nagy-szeretettel beszélt Ischlről, ahol — mint ismeretes — Ferenc Szalvátor feleségével, a király leányával: Mária Valériával minden évben hosszabb időt szokott eltölteni. Majd így folytatta:

— Arad ist nicht so schön wie nuser Gegend.

Végül így bucsuzott el a tulboldog katonától:

— Ha majd hazakerülsz Ischlbe, téged is és minden derék ischli katonánkat meglátogatlak, hogy együtt örüljünk a viszontlátásnak.

Ferenc Szalvátor közvetlen, barátságos jó-sága igazán meghatottan a kíséretét és maga a fenség is jó hangulatba, az otthon emlékeitől megilletődve mondotta, amikor a befegszobából távozott:

— Nagyon sokszor láttam ezt a derék embert odahaza. Örülök, hogy találkoztam vele...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Ki volt?

Csütörtök: Szibil.

Péntek: Lengyelvér.

Szombat: Drótosztót, új betanulással.

* Ki volt? Amennyire népszerű és sok-szor kápráztatón igazató is a detektív történet a moziban, annyira untató és folszeg a színpadon, ahol csak igazán nagy fáradozással, költiséggel lehet elérni, hogy az eféle idegborzongatásra szánt históriák valamilyenre elhibet formában kerüljenek a közönség elé. A ma bemutatott amerikai detektív történet is ilyen természetű színmű. Kápráztatni kell benne, hogy a közönség el ne aludjon. Az igazat megvallva azonban az egész darab nem éri meg, hogy sok fáradságot, munkát tölközöljanak rá és ezt a véleményem maga a társulat is elárulta. A szereplők nem túlságos lelkesedéssel játszották végig a kurtá felvonásokat és kísérteti prózai darabok Aradon megszokott átká is: az, hogy a színész uraknak derogál a néhány szavaz, de azért az összhanghoz fontos kis szerepek eljátszása és ezeket képtelen maszkban, torz mozdulatokkal megjelenő kóristákra bízzák. Örösi előnye a Ki volt-nak, hogy negyed tizkor már otthon alhat a közönség. (+)

* Felismerve a csatátérén. (Egy katonai család tragédiája az Urániában.) Megkapó drámat mutat be a színház egy katonai család életéből. Calhon hadnagy, hogy katonai karrierjét megvalósíthassa, elküldte a kis fiút egyedül maradt a világban. Husz év telik el, az apa és fia a barmezón találkoznak, ám a gyermek, aki megtudta születési titkát, bosszúra gondol és meg is bünteti anyja szenvedésének és halálának okozóját. — A trónörökös diadalutja IV. sorozat az Urániában. A német trónörökös utjának és a német-francia barcoknak egyes újabb epizódjait mutatja be a színház mai háborús aktualitása. A trónörökös diadalutját a nagy német hadsereg keresztlül miadéddig élénk figyelemmel kísért a közönség és ez az újabb sorozat csak megerősíti bennünk hatalmas szövetségesünk iránti bizalmat és szeretetét.

* A színház hírei. Szibil, Lengyelvér, Drótosztót. E hét műsorán három kiváló operett kerül színre. Csütörtökön Szibil, pénteken Lengyelvér és szombaton Drótosztót teljesen új kiosztással és kiállításal. A Drótosztóban szerepcserék is lesznek. Szombaton Pfefferkorn szerepét Polgár Sándor és hétfőn a második előadás Győző játssza. — Hit és Haza, a bécsi burgszínház nagy kasszadarabjára készül a drámai személyzet, míg az operettszemélyzet Eissler legújabb operettjére, a Cserebogarra készül.

* Hangverseny a Vörös Kereszt egyesület javára. Az aradi városi zeneiskola növendékeivel 1915. évi január hó 23-án a Fehér Kereszt egyesület aradi fiókja javára hangversenyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: ülőhely 1 korona, állóhely 50 fillér. A jegyek Scherhag H. és fia cégnél kaphatók és a hangversenyt megelőzően az esti pénztárnál. Instruor Kálmán kir. tan. zenekedv. egy. elnöke. Neuman Dániel báró, zenekedv. egy. alelnöke. Krispin József, a zeneiskola igazgatója. A hangverseny jövedelme egészében a Vörös Kereszté lesz, mert Braun Gusztáv úgy a természet, mint annak fűtése és világítását díjtalanul szolgáltatja. Műsor: 1. Magyar induló — 4 kézre; játszik Májor Ilona és József Józsa. 2. Bloch J.: Magyar Ábránd; hegedűn Silberer Jenő. 3. Grieg E. H.: Suite a) Áses Ted, b) Anitra's Tanz; zongorán Löwinger Magda. 4. Beriot Ch.: Ábránd; hegedűn Schmidt Böske. 5. Chován J.: Magyar táncok; 4 kézre zongorán Várkövy Ilona és Irén. 6. Schubert F.: Milhár-Marsch; zongorán 8 kézre Vannay Böske, Günther Leopoldine, Schmidt Böske és Schannen Ilona. 7. Sarasate P.: Zigeuner Weisen; hegedűn Rácz Károly. 8. Erkel F.: Hunyadi nyitány; zongorán 4 kézre Karsay Mariska, Kilényi Magda. 9. Spohr L.: Concert op. 8; hegedűn Dudás Pál. 10. Riedley-Kohne: Concertino 4 hegedűn; Dudás Pál, Rácz Károly, Schmidt Böske, Vannay János.

343

* Eljen a király! (Az Apolló óriási műsora.) A mozibajáró nyközönség jól tudja, hogy az Apolló-színház mindig elsőrangú, nívós képeket mutat be, de amilyen nagyszabású a mostani műsora, ahhoz fogható eseménye aligha volt még a normális időkben is. Két művészi és irodalmi értékű alkotás szerepel az Apolló műsorán. A Ghetto leányáról már megemlékeztünk. Az oroszországi zsidóüldözésnek rettenetes fejezete ez a dráma, amelyet Ghetto leányának, a szép zsidónőnek, Judithnak tragikus szerelme sző át. Hogy a dráma mennyi művészettel van feldolgozva s megjászva, ahhoz elegendő leszögeznünk, hogy a grandiózus filmen a Nordisk-filmgyár védjegye van rajta. Ugy irodalmi, mint művészi szempontból határozottan versenyez ezzel a filmmel az Apolló másik hatalmas műsorszám, a „Nagy éjszaka” (Eljen a király!) Ez a kolosszális kép lázban tartja hetek óta a főváros népét. A cselekménye kimondhatatlanul érdekfeszítő, a feldolgozása pedig testőien szép. Ep úgy, mint hétfőn, ma is utolsó helyig zsutólásig megtelt minden előadás az Apolló nézőtere, sőt ki kellett tenni a „Minden jegy olt”-ét bejelentő táblácskát. Még szerdán kerül vetítésre az Apolló hatalmas műsora.

3

* A turfharamiák. Ez a címe a mozi legközelebbi nagy eseményének, amelyet szintén az Apolló-színház szerzett meg előadásra.

3

* Feihívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izso 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Segélyre szorult kereskedők összeírása. Az Aradi Kereskedők Köre a hozzá intézett hivatalos megkeresés folytán magára vállalta azon aradi kereskedők összeírását, a kiknek viszonya bevonulás, vagy háborúval összefüggő egyéb okok miatt annyira súlyosbodiak, hogy a hadsegélyadó révén nyújtandó állami segélyre igényt tarthatnak. A kör elnöksége ennél fogva felhívja az illető kereskedőket, bevonulás esetén családtagjaikat, hogy az összeírás céljából a délelőtti órákban a kör irodájában (Tabajdy Károly-utca 1. szám I. emelet) legkésőbb e hó 21-éig jelentkezzenek.

Ferenc Szalvátor főherceg az aradi sebesültek között.

(Körut az aradi kórházakban. — Ebéd a főispánnál. — A főherceg elutazása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 19.

„Főhercegnapja“ volt ma Aradnak, a Habsburg ház egyik tagja látogatta meg, ami már hosszú évek óta nem történt. Bizonyos izgatottsággal és kíváncsisággal tekintett az aradi publikum, különösen annak érdekelt része, a Vörös Kereszt-egyesület funkcionáriusai, önkéntes ápolónői Ferenc Szalvátor főherceg látogatása elé. Habár az idő nagyon kellemetlen volt, az egész délelőtti folyamán havas eső esett, még is különösen a déli órákban nagy tömeg várta min. ennt a főherceget s hangosan, megeen éljenezte.

A főherceg délelőtti körutja.

Ferenc Szalvátor királyi herceg, az osztrák-magyar hadsereg egészségügyi intézményeinek főfelügyelője a kitűzött programhoz híven tegnap este tizenegy órakor érkezett Temesvárról. Az udvari különvonatot Justh Ferenc helyettes üzletvezető vezette. Az aradi állomáson a főhercegi szalonkocsit, amelyben a fenséges ur az éjszakát töltötte, egy mellékvágányra toltatták, ahol huszárokból álló díszőrséget állítottak fel melléje.

A királyi herceg reggel hét órakor kelt fel s nyolekor szervizolták neki s suite-jének, Brinzei őrnagy adjutánsnak és Léderer Hugó udvarmesternek a villásreggelijét, majd pontosan kilenc órakor a szalonkocsit bevontatták a perronra, ahol Károlyi Gyula gróf, a hetedik hadtest egészségügyi kormánybiztos és Urbán Iván báró főispán várakoztak már a fenséges urra, aki rögtön kiszállt a kocsiból.

A főhercegen az osztrák-magyar tábornoki uniformis volt, amelynek ujján arannyal szegélyezett a vörös kereszt jelvény. Arca férfias, szabályos, semmi sincs benne az ugynevezett Habsburg-típusból. Fekete angol bajuszában már ősz szálak is vannak, de egyébként fiatalos arca, külseje, minden mozdulata. Orrán evikker, fején szürke tábori csákó. Kezet fog az üdvözlőkkel, néhány szót váltanak, majd a fenséges urat az első osztályú kis étterem felé kalauzolják, ahol félkörben felállva várakoznak rá: Hegedűs Ede alezredes állomásparancsnok, Teodorovics Döme dr. főorvos, Pap I. János román püspök, Lakatos Ottó minorita rendfőnök, Ciorogariu Román dr. szemináriumi igazgató, Vásárhelyi Janka, a helyi Vörös Kereszt egyesületnek elnöknője, Varjassy Lajos polgármester, Csernovics Diodor dr. Vörös Kereszt főmegbízott-helyettes, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Green Nándor főkapitány, Tisch Mór dr. főorvos, Justh Ferenc helyettes-üzletvezető, Uchritz-Amadé Emil gróf, Kovácsics Gyula és Csiky Ödön dr. Vörös Kereszt megbízottak, Szemere Kálmán állomásfőnök és Erdős Dezső főellenőr.

(Fogadtatás a pályaudvaron.)

Amikor a főherceg a tereembe lépett, harány éljen és hoch üdvözölte, majd Urbán Iván báró a következő üdvözlő szavakat intézte nozzá magyar nyelven:

— Császári és királyi fenség! A legnagyobb hódolattal és tisztelettel köszöntjük fenségedet Arad város felai közt. Kérjük,

legyen kegyes megtekinteni azokat az intézményeket, amelyekben megsebesült vitéz harcosainkat ápoljuk!

A főherceg német nyelven válaszolt, megköszönte az üdvözlést és óvációt s felkérte a főispánt, hogy a jelenvoltakat mutassa be. A cerele-nél a fenséges urnak mindenkihez volt egy-egy kérdése, meleg szava. Hegedűs Ede alezredesnél a helyőrség létszáma, felől érdeklődött, Teodorovics Döme dr. főorvosnál az Aradon ápolt sebesültek számáról, Pap I. János püspöktől és Lakatos Ottó minorita rendfőnöktől megkérdezte, mennyi híve van a katolikus egyháznak, Vásárhelyi Jankától, a Vörös Kereszt egyesület aradi fiókjának elnök-nőjétől pedig, hogy sok hölgy foglalkozik e Aradon sebesültek ápolásával?

— Nagyon sokan fenséges ur — válaszolta az elnök — közel kétszázán ápolással s négyszázra tehető azok száma, akik az üdítő állomásnál foglalatostkodnak.

— Na ez szép — mondta a főherceg — s hazafias érzelmekre mutat.

Varjassy Lajos polgármestertől megkérdezte, hogy simán folyt-e le a mozgósítás Aradon, Csernovics Diodor dr. nál a Vörös Kereszt egyesület kiadásai iránt érdeklődött, Tisch Mór dr. nál a város egészségügyi viszonyai iránt. Green Nándor főkapitánytól megkérdezte, hogy a rendőrök közül sokan vonultak-e be, Dálnoki-Nagy Lajostól pedig, hogy hány éve alispán Aradon. Kovácsics Gyula Vörös Kereszt megbízottak megjegyezte:

— Önnel már találkoztam.
— Igen fenség, Temesvárott!
— És hogy kerül Aradra?
— Most ide költöztem fenség!
— És itt is foglalkozik a Vörös Kereszt ügyeivel?

— Hogyne fenség, most minden időmet csak annak szentelem.

— Nos, az nagyon szép!

(Az állomási betegnyugvó helyen.)

A főherceg ezután megkezdte körutját, amelynek során először az állomási betegnyugvó állomást tekintette meg meghallgatva Major Rozsó dr. orvos jelentését. Az autombil soron innen a honvéd lovassági laktanyában elhelyezett tartalékkórházhoz hajtatott, ahol Schuster Henrik dr. től kérdezte meg, mennyi betege van s milyenek a kórházbeli viszonyok, majd a látottak felett a legnagyobb elismerését fejezte ki.

(A városligeti kórházban.)

A városligeti kórház kapujában Laczay Endréné főápolónő és Lányi Izsó dr. orvos fogadták a fenséges urat, a kórtérben pedig Percia Lajos grófnő főápolónő, akiket a főherceg szívélyesen üdvözölt és néhány kérdést intézett hozzájuk. Az ágyak előtt sorakoztak az önkéntes ápolónők, Felekny Árpádné, Odor Béláné, Mayer Magda, Lészay Sándorné, Wilforth Ilse, Probst Erzs, Vertán Ida és Sarolta.

A főherceg körülnézett a hatalmas terebben, majd megjegyezte:

— Kitűnő levegő van itt! Mi volt ez a terem azelőtt?

— Táncterem, fenséges uram.

— Az ilyen termek a legjobbak, jól fűt-

hetők és kitűnő a levegőjük. Csak egy kósz sok ágy van itt.

— Igen fenség, de ide csak lábbadozó betegek kerülnek — válaszolt Laczay Endréné.

— Hány betegük van?

— Most csak tizenhat, de az ászahatvan ágyra vagyunk berendezve.

A főherceg ezután a sebesültekkel beszélgetett el. Egy Molnár nevű bakától megkérdezte:

Wie geht's ihnen?

— Fenség, csak magyarul beszélek!

A főherceg ezután magyarul kérdezősködött a bakától, néhány szót majd Patkovszky Mihály közlegénnyel tótul beszélgetett. Laczay Endréné ezután megkérdezte:

— A konyhát is meg óhajtja tekinteni fenséges ur?

— Nem, köszönöm. Ellenőrzik az ételmészést, meg vannak a betegek elégedve?

— Oh, hogyne fenséges ur.

(A polgári leányiskolában.)

A polgári leányiskola kórházának kapujában Polónyi Jenő dr. és Schreiber Vilmos dr. vezető orvosok és dr. Polónyi József főápolónő fogadták Ferenc Szalvátort. Itt egy Molnár József nevű sebesült bakától megkérdezte a fenség, hogy első osztályú vitézségi érmét hol kapta.

Szerbiában fenség, egy fél századdal megfutamtottam az elleneget s egy ágyut és két szerkocsit zsákmányoltam.

— Na, ez derék dolog, akkor megérdemelted.

Egyik szobában a sebesültek az ágyban felülve fecsezt tartással fogadták a magas látogatást.

— Aber nein — mondta kezével legyintve a főherceg — nur liegen bleiben, dass ist gar nicht notthwend!

Majd megkérdezte Polónyi Jenő doktortól:

— Hol van az operációs terem?

— Kettő is van fenség, az egyik a földszinten, a másik az emeleten.

Az operációs terebben is mindent részletesen megvizsgált a fenséges ur s minden iránt érdeklődött.

(Az ipartestületi kórházban.)

Az ipartestületi kórházban dr. Momák Döméné főápolónőtől megkérdezte:

— Van e sok sebesültjük?

— Most nincs egy se fenség.

— Ha'a istennek, ennek csak örülni lehet.

Amikor távozott, az előszobában megjegyezte:

— A kórháznak csak egy kijárata van! De hisz akkor nagyon tűzveszélyes.

Dr. Momákné ezután felvilágosította a fenséges urat, hogy a kórtérnek két kijárata van.

(A Lyceumban.)

A Lyceum épületében berendezett kórházban Fosgay István dr. és Hermann I. Károly dr. vezető orvosok, a vesztibülben pedig Kintzig Gézáné és dr. Varjassy Lajosné főápolónők fogadták. Kintzignőtől megkérdezte a fenség:

— Hány ápolónőjük van?

— Kettő, fenség.

— Kettő? Az nagyon kevés!

— Bocsanat, fenség, úgy értem, minden szobában kettő, összesen tizennyolc.

Az egyik kórtérben Sánta Ferenc tizedessel beszélgetett el, megkérdezte, mikor sebesült meg s gyors gyógyulást kívánt neki. Schimonek Lipóttól megkérdezte, hogy van

megjegyzte: az ápolónő, majd, mikor meg-
látta, hogy a két nővér egy kórtól sakk-
tábla van felállított figurákkal, mondogatni je-
gyezte meg:

— Ah, sakkot játszik? Aztán ki szökött
a másiknak mellét adni?

— A bajtársam — mondta Szabócskák —
jobban játszik.

— Hát csak tanult meg te is jobban,
hogyan te is győzel.

Az operációs teremben dr. Mann Adolfiné,
Halász Lilly és Glück Erzsébet ápolónőktől meg-
kérdezte:

— A hölgyek itt dolgoznak?

— Igen, fenség!

— Az operációknál is szoktak segéd-
kezni?

— Igen!

— Das ist sehr schön, sehr schön!

A folyosón Theodorovics dr. főorvostól
megkérdezte a főherceg, hogy az eszközök, a
szükséges kellékek meg vannak-e mind. Az
igenlő válasza megjegyezte a főherceg:

— Ha valami szükséges, csak kérni kell
Temesvárról.

Dr. Issekutz Lászlóné szobájában meg-
kérdezte:

— Mióta üres a szoba?

— December huszonharmadika óta, fenség.

— Annak igazán csak örülni kell, ha egy
kórházi szoba üres.

Egy huszártól megkérdezte:

— Wie viertes Regiment?

— Harmadik huszárezred, fenség — vála-
szolt magyarul a huszárfiú.

— Harmadik — mondta a főherceg — das
ist dritte Husaren Regiment.

A tiszt szobájában Barkász Lajos tartalé-
kos hadnagytól megkérdezte:

— Mi a baja?

— Srapnellsebet kaptam a karom el-
törött.

— Mióta van Aradon?

— Egy napja fenség, mert eddig a po-
zsonyi kórházban fektettem.

— Hányadik eszredhez tartozik?

— Az aradihoz fenség, a harminceharm-
dik gyalogezredhez.

— Tudja-e már mozgatni a karját?

— Igen, egy kicsit!

— Na hisz akkor gyorsan be fog gyó-
gyulni.

Orszekyoszkv Félix hadnagytól szintén
megkérdezte a fenség, mi baja.

— Tüdőgyulladás! — hangzott a válasz.

A főherceg megnézte a beteg hadnagy fej-
céduláját a megjegyezte:

— Amint látom, már lámentes.

— Igen, fenség!

— Szóval már a javulás útján van. Bal-
dige Genesung! — fejezte be szívélyes szavakkal, majd a többi betegekkel beszélgette el.

Mielőtt a szobából távozott volna, Darvas
Bella önkéntes ápolónő mélyen bókolva meg-
kérte a fenséget, hogy írja be nevét emlék-
könyvébe.

— Ön kérem, mondta a főherceg, azzal,
helyet foglalva az asztalnál kacskaringós alá-
huzással beírta a könyvbe:

Ferenc Szalvátor

Főherceg

Majd megkérdezte:

— Hányadika van ma? Ugy-e tizen-
kilenc?

Aztán odairta még:

Arad 19—I. 1915.

(A falpariskolában.)

A fa- és fémipariskolai kórház előcsarno-
kában Kara Győzőné és Salacz Dezsőné főapo-
lónők fogadták, akiknél az ápolók száma
iránt érdeklődött, majd Graur Viktor dr. ka-
lauzolásával megtekintette a termeket. Egy
bosnyákkal anyanyelvén beszélgetett el, mi-
kor pedig egy szobában három stájer baká-
val is találkozott, mosolyogva jegyezte meg?

— Na ti szépen összekerültetek. Unal-
mas órákban még talán jödliztok is?

A sebesültek nevét jegyezték meg:

— Nem, azt nem szoktuk!

— Na — folytatta a főherceg — eljön
még annak az ideje is, talán nem sokára.

(A tanítóképző kórházában.)

Innen gyalog ment át a fenség a tanítóké-
pzői kórházba, ahol Simó Károly dr.-t és
Spielberger Henrik dr.-t mutatta be neki a fő-
ispán, míg az emeleten Vojszky Anna főpoló-
nő üdvözölte. Itt is legmagasabb megelégedé-
sét nyilvánította, különösen az egyik tanterem-
ben berendezett kápolna a tükrösasztalú élé-
kamra felett. A vasipari szövetkezet kórházá-
ban dr. Botis Tivadarné és Herz Andor dr. üdvö-
zölték, majd Lepa V. Dóra, Lepa Auróra, Sima
Ilona és Demeter Olga önkéntes ápolónőket
mutatták be neki.

(Az izraelita iskolában.)

Az izraelita fiúiskolában Lakatos Izó dr.,
Schreyer Viktorné és dr. Mittler Izidorné fo-
gadták. Egyik kórteremben egy huszártól meg-
kérdezte:

— Mi bajod van?

— Viszketegségem! — válaszolt magya-
rul a husár. Mikor a választ tolmácsol-
ták a fenségének, elnevette magát a megjé-
gyezte:

— Krätsen hat er? Azt is könnyen kap-
hat az ember a harctéren.

Az egyik szobában a feltűnően csinos
Szenes Margit és Miel fogadták. Itt egy am-
putált lábú vitést tüntetett ki megszólításával
a főherceg.

— Polgári életben mi a foglalkozás? —
kérdezte.

— Én pincér — voltam! — Felelt azomo-
rnan a katona.

— Hol?

A katona egy előkelő bécsi restauran-t ne-
vezett meg.

— Ott már én is voltam! — jegyezte meg
a főherceg.

— Csak azt szeretném tudni — mondta
a béna hős — mihez fogok én most kez-
deni?

A fenséges ur magához intette adjutánsát
a feljegyeztette a baka nevét.

— Ha majd meggyógyul — mondotta —
keressen fel engem, én majd gondoskodom el-
helyezéséről.

Távozáskor dr. Mittlernek mondta:

— Igazán szép, hogy a hitközség ilyen
gyönyörű kórházat tart fenn!

(A felsőbb leányiskolai kór- házban.)

A felsőbb leányiskolai kórházban dr. Kep-
pich Jakabné, dr. Singer Jánosné, Vértess
Henrikné, Salgó Piri, Balla Hajni, Szűcs Jo-
lán és Mandl Rózi várakoztak rá, továbbá
Keppich Jakab dr. vezető orvos. Itt is nagyon
meg volt a fenséges ur mindennel elégedve, ép
ugy, mint az Ipar és Népbank volt helyiségei-
ben berendezett kórházban, ahol Prohászka
László dr. vezető orvos, dr. Prohászka László-
né és Gyulányi Rezsőné főápolónők kalauzolták.
A fenség Reinheimer Gyuláné, Láng Já-

nosné, Dengl Lajosné önkéntes ápolónők előtt
is kifejezte megelégedését. Urbanek Lipót se-
besültől megkérdezte:

— Hol sebesült meg?

— Belgrádnál, a zimonyi hidnál. Egy ak-
narobbanás következtében.

— Aknarobbanás következtében? Az ve-
szélyes sebesülés. Látom, a szeméit veszélyez-
tette. Lát már?

— A bal szememen már igen.

— Reméljük, hogy visszanyeri teljesen lá-
tóképességét. Jobbulást kívánok.

(A román leányiskolában.)

A volt román leányiskola kórházában dr.
Trailascu Jánosné és Demián Aurél dr. orvos
kalauzolták végig a szobákban, ahol Szokol
Valérné és Pop Annie önkéntes ápolónők tel-
jesítették szolgálatot. A Weitzer-utcai kórház-
ban Lustig Arminné és Blau-Ranschburg Gi-
sella főápolónőkkel beszélgetett el, majd
Schrenk dr. ezredorvos és Botonics dr. — egy
internált szerb orvos — kalauzolásával tekin-
tette meg a termeket. A főherceg itt is tanu-
jelét adta nagy nyelvtudásának, egy román,
egy horvát és egy lengyel bakához intézett
kérdést anyanyelvükön.

A hölgyektől megkérdezte:

— Nem okoz a soknyelvűség nehézsége-
ket? Hogy érintkeznek a sebesültekkel.

— Tolmács útján felség s így mindig meg-
tudjuk magunkat értetni.

Délelőtti körutját a Weitzer-utcai leány-
iskola kórházában fejezte be Ferenc Szalvátor.
Itt Fischer Irén és Majer Miksáné főápolónő,
továbbá Sturdza Marius dr. kalauzolták a be-
tegek közt, akik mellett Sztojka Annuska és
Binder Felicitas önkéntes ápolónők voltak. A
főherceg a kórháznak még a konyháját is
megtekintette, majd autóra szállt és az ál-
lomáshoz hajtattott ki, hogy a lunchre átöl-
tözzék.

Lunch Urban Iván bárónál.

Délben Urban Iván báró főispán Szent
László-utcai palotájában, amely elé katonai
díszőrség állt az alkalommal, lunch volt, ame-
lyen a főherceg kíséretével együtt részt vett.
A főherceget a főbejárat délszaki növényekkel
dekorált oszlopos halljában Urban Iván báró
főispán és Urban Ivánné báróné fogadták. A
fenséges ur, akit a délelőtti látogatások látha-
tón nem fárasztottak ki, a legjobb kedvben
volt és barátságosan üdvözölte az időközben
összegyülekezett vendégeket. A lunch teljesen
szűk körre szorítkozott és azon a következők
vettek részt:

Ferenc Szalvátor főherceg, Lederer báró
ezredes, Brinzei őrnagy, Papp I. János ro-
mán püspök, Károlyi Gyula gróf egészségügyi
kormánybiztos, Károlyi Gyuláné grófné, Cser-
novics Diodor a Vörös Kereszt főmegbízott
helyettese, Varjassy Lajos polgármester, Dál-
noki-Nagy Lajos dr. alispán, Hegedűs Ede al-
ezredes várparancsnok, Várhelyi Janka a
Vörös Kereszt elnöknője, Uchritz-Amadé Emil
gróf Vörös Kereszt megbízott, Green Nándor
főkapitány, Urban Iván báró főispán, Urban
Ivánné báróné, Urban Péter báró és Urban
Péterné báróné. A pompásan földíszített ebéd-
lőben az asztalfőnél természetesen a főherceg
foglalt helyet, mellette a háziaszony és Papp
I. János püspök. A lunch fesztelen hangulat-
ban folyt le, a főherceg az egész idő alatt tár-
salgott a vendégekkel és több ízben kifejezést
adott megelégedésének a délelőtti látottak, a
tökéletes rend, tisztaság és a sebesülteknek
nyújtott ápolás fölött.

Kérésre fél három előtt Brannoy őrnagy jelentést tett a főhercegnek arról, hogy autója indulásra készen áll. Ferenc Szalvátor erre bucsút véve távozott, hogy folytatassa körútját. A főherceget érkezésénél és távozásánál nagyobb számú közönség várta az utcán és megérkezte.

A várban és a legnagyobb aradi sebesült kórházakban.

Délután három órakor Urbán János báró főispán palotájából elindultak az autók, a főherceg megkezdte délutáni látogatási körútját, amelynél ugyanazok az emberek kísérték, akik már a délelőtti folyamán is vele együtt látogatták meg a kórházakat. A délutáni program első pontja a vár volt. A várbeli őrség „Gewehr heraus”-sal tisztelgett a fenséges vendégnek, aki először a Hegedüs Edéné tiszti kórházát látogatta meg, amely egyike a legmintaszerűbb aradi kórházaknak.

(Hegedüs Edéné betegei közt.)

A kórház ragyogóan tiszta folyosóján Hegedüs Edéné alezredesné és Luszt Ferenc dr. főorvos fogadták a főherceget, aki sorba meglátogatta a betegeket és mindegyikhez volt kedves, nyájas szava, különösen a súlyos betegek állapota iránt érdeklődött melegen. Az első betegszobában Arentschildt lovag huszárkapitány elé sietett, kitől arról érdeklődött, hogy melyik harctéren volt, hol, mikor sebesült meg, majd sorra Vánger főhadnagy, Szerb hadnagy, Tesits hadnagy, Antal, Vorbuner, Rózsa, Fekete, Ceiler, Szeidl tiszteket kérdezte ki, hol harcoltak, mióta betegek. A kitüntettek melegen gratulált, ezektől megkérdezte, milyen szolgálatokért, milyen körülmények között kapták kitüntetésüket. Majd Hegedüs Edénétől érdeklődött, hány gyógyult hagyta már el a kórházat, soká tart-e a felgyógyulás, mivel töltik a betegek idejüket. A főherceget a látottak és hallottak kedvessége annyira meglepte, hogy újból és újból a legnagyobb elragadtatásának adott kifejezést, megköszönte az ápolónők lelkes munkáját.

Hegedüs Ede alezredesétől megkérdezte, hogy mikor alapították a kórházat és legnagyobb elismerését fejezte ki a példás rend és tisztaság felett. A kórház egyik önkéntes ápolónője, Darvas Baba autogrammot kért a főhercegtől, és természetesen készséggel meg is kapta a kívánt névalírást.

A tiszti kórházból a csapatkórházba mentek a látogatók. Hegedüs alezredes figyelmeztette a fenséges urat, hogy tifuszos betegeket is ápolnak itt.

— Ich fürchte mich nicht — válaszolta mosolyogva Ferenc Szalvátor és megtekintette a csapatkórházat is, amelyen Barra Gyula dr. és Endrei dr. kalauzolták végig, akikkel szívélyesen elbeszélgetett. A szerb foglyok sorsa is érdekelt a főherceget, még az ő meglátogatásukra is szentelt volna magának időt, de aztán elállott ettől a tervétől és inkább körülkocsikázott a várban.

(Az üres kórházban.)

A várból a Sina-utcai görög keleti tanítóképzőben berendezett kórházba hajtottak a főherceg és kísérete. Dr. Vuja Györgyné, a kórház vezetőnője, Suciu Péterné, Vasziion Péterné, Beresán Tibéria urhölgyek, Ciorogáriu Romulusz szemintáriumi igazgató, Singer János dr. kórházi főorvos és Kemény Miklós dr. kórházparancsnok várták itt a királyi látogatót. A kórházban, amely bámulatraméltó izlés-sel és tisztasággal van berendezve, jelenleg nem ápolnak katonákat. A főherceg megtekin-

tette az üres termeket, minden helyiség nagyon tetszett neki.

— A helyiségek nagyon szépek, tiszták — mondotta — kitűnően megfelelnek a kórház céljaira. Iskola most egyáltalán nincs itt? — kérdezte meg aztán Ciorogáriu igazgatótól, majd még egyszer kifejezést adva tetszésének, elbucsuzott a kórház vezetőitől és beszállt autójába, amely a Fischer Eliz-palotában lévő kórházhoz robogott.

(Clifrán beszél a baka.)

Dr. Baross Zsigmondné fogadta itt a fenséges urat, aki Székely Inigó dr. és Vikács Gyula dr. orvosok kíséretében járta végig az egyes kórtermeket. A szobákban bemutat-ták neki az ápolónőket, kedvesen kezet fogott mindegyikkel és barátságosan megszólította a katonákat. Leginkább az iránt érdeklődött náluk, milyen sebük van. Azokkal, akik németül is tudtak beszélni, hosszasan eldiskuráltatott.

— Melyik városból, milyen ezredből való?

— Mi a foglalkozása a polgári életben?

— Van-e családja?

Ilyenfajta kérdéseket is gyakran intézett a katonákhoz, akik nyíltan, félelem nélkül válaszoltak, olyik hosszasan elbeszélte sebesülése történetét, amit a főherceg mindig türelmesen és érdeklődéssel végig hallgatott. A cseh és horvát katonákkal is folyékonyan beszélgetett a főherceg, a román katonákkal is el tudott beszélgetni az anyanyelvükön. Magyarul csak nagyon keveset tud a fenséges ur, de azért ép oly szívélyesen, nyájasan fordult kérdéseivel a magyar vitézekhez és tolmácsoltatta a kérdéseket és feleleteket. Kedves epizód történt a Fischer Eliz kórház folyosóján. Egy magyar őrszemély, a jobbik karja fel volt kötve, odállott a főherceg elé és törülköszött, zamatos magyarsággal, virágos nyelvezetű, cifra beszédet vágott ki. A kíséret tagjai is alig értették meg, amit a derék vitéz mondott. Csak sejteni lehetett, hogy jó kívánságokat jelentenek azok az egyszerű szív mélyéről jövő furcsa szavak. A főherceg végighallgatta a beszédet, aztán így szólt a kíséret tagjaihoz:

— War hat er gemeint? Er hat so schnell gesprochen, ich hab' ihn nicht gut verstanden.

Mikor aztán tolmácsolták neki a magyar baka szavait, jóízű mosolyra fakadt és melegen kezet szorított a katonával, aki többek között arról is beszélt, hogy hét gyermekét hagyta otthon és úgy ment a harcmezőre.

A főherceg Urbán Péter báró fiát is kitüntette megszólításával. A fiatal bárónál, aki a kórházban önkéntes ápolói szolgálatot teljesít, tanulmányai iránt érdeklődött.

(A méltóságos asszony „komiszkonyhájában”.)

A Fischer Eliz kórházból, amelynek berendezése szintén megnyerte a fenséges ur legmagasabb tetszését, a honvédlaktanyában berendezett kórházba látogatott el a főherceg. Először az éléskamrát tekintette meg. Isletes urnonnát készítettek éppen a kórház hálógyei, báró Neuman Alfrédné, Fodor Gyuláné, Vörös Magda. Hatalmas kosárba voltak rakva a gyönyörű szelet vajás kenyerek, az esti húsadagok is ki voltak már készítve, tele volt az éléskamra csupa ingerlő étellel. Ahol máskor békeidőben a baka szakácsok szoktak főzni, ott most előkelő urnők sürögtek-forogtak. A főherceg mosolyogva meg is jegyezte:

— In dieser Kommisskuche arbeiten sie jetzt.

Aztán megtekintette az éléskamra dus készleteit és kedves beszélgetéssel egyezett báró Neuman Alfrédnéval.

— Igazán annyi minden van itt — mondotta a fenséges látogató — hogy kényelmesen főzhetnél.

— Javarást jótékony adományoknak köszönhetjük, a mink van — válaszolta a méltóságos asszony — és a főherceg örömmel értesült erről.

Majd ezzel a kérdéssel fordult a bérónéhoz:

— Wie lange werden Sie noch wirtschaften da?

— Hoffentlich nicht all zu lange — felelte a báróné, mire a főherceg hozzátette még:

— Remélem én is, hogy nemsokára eljön az idő, mikor már nem lesz szükség az önök jótékony munkájára.

Az éléskamrából a laktanya udvarán keresztül Neuman bárónéval beszélgetve haladt a főherceg, az udvar végén aztán mély meghajlással bucsuzott a méltóságos asszony.

— Ah. Sie gehen schon zurück zu ihrer Arbeit? — kérdezte a főherceg.

— Ja, ich muss die Jause bereiten — felelte a báróné.

A kórház lépcsőjén Kiss Dávid dr., Székely Károly dr. orvosok és Kalnicsan Aurél gazdasági tiszt fogadták a királyi herceget. A folyosón bemutatott neki a kórház vezetőit, Bréda Viktor grófnőt és özvegy Rónay Jánosnét, akikkel együtt végighaladt minden szobán, mindenütt megszólítva a sebesült katonákat. Bucsuzásul nagy meglepődését fejezte ki, majd a főherceg és kísérete a gyermekkórházat tekintették meg, ahol Visky Pál dr. igazgató kalauzolta a vendégeket.

(A megyei közkórházban.)

A látogatási körút utolsó állomásához, a vármegyei közkórházhoz hajtottak ezután az autók. Zimmermann Károly dr. igazgató-főorvos és neje, valamint Löwinger Miksa dr. főorvos várták itt a főherceget. Zimmermann dr. nejétől a bemutatkozásnál megkérdezte a főherceg, hogy ő is segédkezik-e a férjének.

A kórház Röntgen-szobáját és egyéb modern apparátusait is megazenlélte Ferenc Szalvátor, majd végig ment az egyes kórtermeken. A magyar katonákat magyarul szólította meg:

— Jobban?

— Köszönöm, jobban vagyok — válaszolták a legtöbben.

A románokhoz is gyakran intézte azt a kérdést:

— Mai binje?

Hosszasabban beszélgetett egy bécsi fiúval, akinek a lábai lefagytak. Hamisítatlan bécsi dialektusban folyt a társalgás a főherceg és a vidám kedélyű katona között, aki elmesélte, hogy Bécsben egy hangszerüzletben van alkalmazva.

Mikor meghallotta, hogy a beteg állapota már javulófelben van, meleg szavakkal vigasztalta:

— Na, remélem, fogsz még egészségesen dolgozni abban a hangszerüzletben.

Egy másik fiatal tiroli katonát, akinek a lábát amputálni kellett, szintén hosszasan ki-kérdezett, hol sebesült meg? A beteg elmondotta, hogy még a szerbiai harctéren szerezte sebeit.

— Ja, in Serbien, dort kann das leicht passieren — mondta a főherceg, majd megkérdezte Zimmermann dr. tól, sok beteget kellett-e amputálni.

Sok katonától megkérdezte:

— Ist die Verletzung gut?

— Wurst du gut behandelt?

A megkérdezettek mind áradozva mondták el, milyen kitűnő ellátásban és ápolásban részesülnek, a mi a főherceget láthatóan megelégedtetette.

(Az elutazás.)

Eltelt az a felé-járt már az idő, a mikor a főherceg elhagyta a kórházat. Innen a pályaudvarra mentek az autók, amelyek perrierjén a főherceg a kíséretében lovóurak előtt még egyszer kitéjste legnagyobb megelégedését és tetszését az aradi kórházban látottak felett, majd szívélyesen elbucuzott mindenkitől és beült szalonkocsijába, a melyen az esti órákban elutazott Aradról.

Ahol csak megfordult Ferenc Szászváros főherceg, mindenütt igaz szimpátiát szerzett magának kedves, fesztelen modorért, végtelenül nyájas és barátságos szavaiért. Az egyszerű közkatonaéhoz intézett jószó, részvételjes szavak nem maradtak hatástalanul, szinte enyhítője volt a fájdalomnak az ő meleg viselkedése, amellyel minden katona lelkébe beleoltotta azt a tudatot, hogy a fenséges uralkodói ház alysai érzülettel van a hősök iránt, akik vértüket áldozták hazájukért.

Uj német csapatok győztek Soissons-nál.

Mentegetik a franciák az aise-i visszavonulást. — Kimerültek a szövetségesek csapatai. — A belga király lövészárkot ás.

Távirati tudósítás

Berlin, január 19.

Rotterdam. Az angol lapoknak Párisból jelentik: Kluck tábornok erősítései, melyekkel Soissons-nál győzött, friss csapatok voltak, melyeket tehát nem a keleti harcterről hoztak. Ebből a német előnyomulás folytatására következtetnek. A franciák St.-Paulban Soissons-nál szemközti Aisneparton kaptak erősítéseket, melyekkel megállítani szeretnék a németek offenzíváját. A Chivre-völgyben a német gránátok valósággal betemették a franciákat. Egy francia gyalogosztály visszavonulása előtt két napig koplalt.

Elhallgatott vereség.

Köln. A francia cenzura a lapokkal agyonhallgattatja a soissons-i vereségeket. A visszavonulást az Aisne áradásával próbálják mentegetni.

Soissons lövetése.

Rotterdam. A Courant jelenti, hogy a németek folytatják Soissons lövetését és hogy a német tüzérség eredményesen nyomul a város ellen.

Genf. A francia parlamenti körök lehangoltak, mert a hadügyminiszter nem nyilatkozik a soissons-i csatáról, amelynek világos nemetnyelvű leírását sokan olvassák és látják, hogy a németek milyen elismerőleg nyilatkoznak a franciák vitézségéről. A német sikerek hatása már érezhető a harcvonal többi részén is. A katonai írók további nagy összeütközéseket várnak Eroyon és Beauine közt.

Az első soissons-i foglyok.

Halle. A hohensalza-i táborba megérkezett az első foglyszállítmány Soissons-ból. Háromszázharminczár fogoly francia katonát hoztak ebben a transzportban az Aisne-menti diadalmas csatákból.

Franciaország rossz helyzete.

BRÜSSZEL. A belgáknál nyomott a hangulat Franciaország szemmel látható kimerültsége miatt. Az 1917-es újoncívjárat mármint tervezett behívását

és az Angliában kért francia kölcsönt nagyon rossz jelnek tekintik.

Az angol gárda veszteségei.

Rotterdam. Az utolsó angol veszteség lajstrom szerint az angol királyi gárdának az utóbbi harcokban rémes veszteségei voltak. Egyetlenegy ezredből ezerötven ember esett el.

A belga király lövészárkot ás.

Amsterdam. A Daily Mailnak írja egy belga katona a harcterről: Albert belga király vasárnap a vezérkari tisztekkel meglátogatta katonáit. A mikor a kimerült embereket lövészárkot ásni látta, tisztjeivel együtt maga is átvette a katonáktól az ásókat, folytatta a munkát és pihenőt rendelt az elesigázott embereknek. A király és a vezérkari tisztek jó darabig serényen ásták tovább a lövészárkot.

Német tábornok az angol harmodorról.

Milanó. A Newyork Times haditudósítója beszélt Zwebl német tábornokkal, aki Maubeuge előtt parancsnok volt. Az angol katonát nagyszerű harcosnak mondja a tábornok, de csak defenzívában. Szuronyrohamot soha sikeresen végigküzdeni nem voltak képesek, azonban a bujkáló harcban nagyon ügyesek.

Német légibombák harása Párisban.

Zürich. A Neue Züricher Zeitung írja: Párisban január tizenharmadikán német aviatikusok a központi vásárcsarnokot bombázták. A monacoi herceg párisi palotája is megsérült.

Német vasutak a megszállott területeken.

München. A németek a megszállott területeken üzembe helyeztek huszonkilenc idegen vasutvonalat. Három francia, tizenkilenc belga és hét orosz vasúti vonalon tartják fenn a rendszeres közlekedést a németek.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Bukarest. Várna fölött idegen aeroplán jelent meg, amelynek nemzetiségét nem tudták megállapítani.

Szófia. Genadijev római útját azzal magyarázzák, hogy most Róma a világ diplomáciai középpontja, mert csak ott érintkezhetnek az összes államok diplomatái közvetlenül, miután valamennyi állam képviselve van.

Kairó. Az angol kormányzat elrendelte, hogy a mecsetekben a pénteki imában a konstantinápolyi kalifa helyett az egyiptomi szultánt említsék. Samaloti imám pénteken a nagy mecsetben előimádkozván, glóriát kiáltott a muzulmánok kalifájára név nélkül, mire az összes hívők lelkes visszhangot adtak. Mikor azután az új szultán glóriája következett volna, az imám sirva fakadt és képtelen volt folytatni könyörgését. Ekkor a hívők átkezték a bitoló szultánt. A rendőrség eljárást kezdett az imám ellen, aki tekintélyes ember.

Rotterdam. A Times jelenti: A törökök Szíriában folytatják az előnyomulást Egyiptom felé. Támadásuk a szuezi csatorna ellen nemsokára várható.

Budapest. A Bud. Tud. illetékes helyről következő közleményt kapta: Mind több oldalról hangzik a panasz, hogy egyrészt a termelők gősnájukat, másrészt a malomvállalatok a lisztet különböző című felszámításokkal a hatóságilag megállapított ár-

nál drágábban árusítják. A legmagasabb áraknak így módon való kijátékozása veszélyezteti azt a célt, melyet a kormány az ármegállapítással elérni szándékolt, hogy gátat vessen a további áremelkedésnek, ennek folytán intézkedik a kormány, hogy a hatóságok a legszigorúbban járjanak el, nyomozzák ki a visszaéléseket és torolják meg azokat.

Páris. A rendőrprefektus elrendelte, hogy a városban és környékén este lefuggonyozzanak minden kivilágított ablakot, hogy a német repülőgépek ne tájékozódhassanak a világosság után.

Bécs. Stürgkh gróf osztrák miniszterelnököt a király ma hosszabb kihallgatáson fogadta.

Pétervár. A kormányzó intézkedésére újabban ismét házkutatást tartottak a zsidóknál és kétszázkilenevenhármát letartóztattak.

Rotterdam. A Times pétervári levelezője írja: A nagy hideg és hó miatt a Kárpátokban a harcok egyelőre szünetelnek. Mihály nagyherceg kaukázusi hadosztályával a fronton marad.

Szófia. A macedonai szerb hatóságok a nisi kormánytól utasítást kaptak, hogy idő előtt sorozzák be a teljes férfi lakosságot.

Konstantinápoly. A szerbek Köprülíben bombát dobtak, azután a muzulmán városnegyedben hetven embert lemészároltak.

Bukarest. Ferdinánd király, ó naptár szerinti újjákor a hadsereghez napiparancsot intézett. Megelégedéssel fordul — mondja — az újév kezdetén a hadsereg felé. Huszonöt éve munkálkodik a fegyveres erő teljesítésén és megelégedéssel észlelte ezen idő alatt a hadsereg jeleket haladását. Ezzel bebizonyult, hogy az áldozatok, melyeket az ország a hadseregnek hozott, melyet már elődje is hadseregnek szentelt, nem voltak hiábavalók. Az országgal együtt bizalommal tekint a katonákra, akik a régi dicsőséget megőrzik és jövőben is munkálkodnak, hogy számíthasson rájuk az ország.

Róma. Az olasz szociálista párt a semlegesség mellett állást foglalt. Február 21-én egész Olaszországban gyűléseket rendez a párt a semlegességi és háborúellenes propaganda támogatására.

Konstantinápoly. A török félhold központi bizottsága elhatározta, hogy közgyűlésén indítványt terjeszt elő, hogy Vilmos császárnak negyven ezer márkás adományáért aranyérmét adományozzanak, amit régebbi határozatból királyunk is megkap.

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatban van. Az arra jogosult helybeli és vidéki előfizetők kivétel nélkül megkapják a dus tartalmú, díszes kivitelű naptárt, mely egész sereg érdekes harctéri képpel és ezuttal is kimerítő címtárral jelent meg. A helybeli előfizetők részére a lekkihordók turnusokban kézbesítik a naptárt. Január 21-én Aulich Lajos-u., Szent István-u., Közép-u., Lovarda-u., Knezius Károly-u., Sina-u., Lujza-u., Darányi János-u., Urbán Iván-u., továbbá Wesselényi-u., Kis u., Orczy-u., Kis Ernő-u., Varjassy József-u., Dezső-u., Dezsőffy-u., Edelspacher-u. és Török Gábor-utóban lakó előfizetők kapják meg a naptárt az Aradi Közlönynek. Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezután kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tartanak, de azt tévedésből nem kapták meg, ezen körülményt közölik az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 151), hol panaszuk azonnal elintézését nyer.

— **Hangverseny a Kölcsey zsuron.** Annak a minden eddiginél gazdagabb programnak, amellyel a Kölcsey Egyesület a háborus esztendőben tagjai és közönsége elé lépett, a vasárnapra, január 24-re tervezett irodalmi délután lesz a legnagyobb érdeklődéssel várt eseménye. A Kölcsey Egyesület valóságos nagyszabású hangversenyt ad ezen a délutánon közönségének, amelynek alkalmát nyílik arra, hogy művészi tudása teljében hallgathassa meg a nagy jövő elé néző aradi énekművésznő: Bedeus Belia bárónő énekét. Bedeus Belia bárónő, aki a bécsi zeneakadémia énektanácsán folytatja énektanulmányait, maga is foglalkozott azzal a gondolattal, hogy önálló hangversenyt jótékony célra lép fel az aradi közönség előtt, de az aradi nemzeti színház is mindent elkövetett, hogy a művésznő egy vendégfellépését megnyerje. Amikor azonban a Kölcsey Egyesület vezetősége kérte a szereplését, a művésznő az egyesület kulturális működését méltányolva, vállalkozott a közreműködésre és Bécsbe tanulmányaihoz visszatérését elhalasztva, január 24-én a kultúrpalota dísztermében résztvesz a Kölcsey-irodalmi-délutánon azzal a kikötéssel, hogy a tiszta jövedelemből jótékony célra — az aradi katona-árvák javára — juttat a Kölcsey Egyesület egy részt. Bedeus Belia bárónő fellépése valósággal esemény lesz a háborus körülmények következtében ezidén hangversenyei nélkül maradt Aradnak. A vasárnapi Kölcsey-zsuron még egy másik fiatai aradi urleány művészi előadását hallgatja végig a közönség: Fényes Boriska pompás és művészi készségekben bővelkedő zongorajátékával gazdagodik a délutáni műsora. A két aradi művésznő számai között pedig Kara Győző fejezi be a háboruban álló nagyhatalmakról szóló előadásorozatát. Az irodalmi délután pontosan öt órakor kezdődik.

— **A fővárosi bankok megegyeztek az osztalékban.** A pénzintézetek mérleg-készítésére vonatkozólag kiadott kormányrendelet az osztalék-kérdésben nem tett intézkedést, a rendeletet kísérő félhivatalos kommentár azonban kilátásba helyezte, hogy az esetben, ha a budapesti pénzintézetek az osztalék-kérdésben a közgazdasági érdekeket kielégítő megállapodásra jutnak, akkor az osztalék-kérdést fölösleges rendeleti úton szabályozni. Ez a megállapodás, amint a *Hítel* írja, az előző évi osztalék 75 százalékának alapján valóságban létre is jött, a budapesti nagy pénzintézetekre vonatkozóan tehát nincs is szükség rendeleire. Nem valószínű tehát, hogy a kormány a vidéki intézeteknek rendeletben írja elő az osztalék-maximumot. A budapesti intézetek feladata lesz, hír szerint, hogy a vidéki pénzintézetek, — esetleg a visszleszámitolási hitelek megvonásának fegyverével, — arra szorítsák, hogy a letvennő százalékos osztalék-maximumnál többet ne fizessenek.

— **A cár influenzás.** Pétervárról jelentik: A cár betegsége influenza. Nagas Iz győtri. Az uralkodónak még hosszú ideig kell szobában maradnia.

— **Házasság.** Visky Sándor Velér, a 33 gyalogezred századosa a minoriták templomában ma tartotta esküvőjét Aradon. A fiatal ur-hölgyel, Aradt Lajos altábornagy feleségével, az altábornagyot Aradon is jól ismerik, mint dandárparancsnok néhány évvel ezelőtt itt működött és kedves, szeretetreméltó modorával hamar népszerűsége teli szert nemes katonái, hanem a polgárság körében is. A mai esküvőn násznagyok voltak Moga György dr. császári és királyi főorvos és Kremling József fehértemplomi birtokos. Délben a Fehér Kereszt külön termében szűkebb családi körben ebéd volt, amelyen számos felkészítő hangzott el a fiatal párra és Aradt altábornagra.

— **Kenyérrel labdázó angol tisztiek.** *Magdeburgból* jelentik: Az ottani fogolytábor hatósága öt angol tisztet nyolcnapig elzárta itél, mert kenyérrel fociztak.

— **Halálozás.** Özvegy Munkási Katalin született Wolf Katalin 56 éves volt, Aradon elhunyt. Temetése január 24-én délután 3 órakor lesz a felső temetőben. A halálát két fia, édesanyja és nagy-rokonai gyászolják.

— **Imádkozzál édes apuskáért!** A fekete szegélyű nyomtatott lapok sablonos, bánatos egyfajta világába is új korszakot hozott a háború. S ha lassan-lassan megszokja a szemünk, mindig megilletődve áll meg a gyászjelentések előtt, amelyek a háború elesettjeiről, áldozatairól számolnak be. Az a gyászjelentés, amelyet ma tettek az egyik aradi temetőbeni bolt kirkatába, szintén a háború emlékei közül való lesz. Akinek az elhalálását jelentik benne, nem katona, virágiban elhervadt, kicsi gyermek. Azzal kezdődik a jelentés, hogy „Mayer Antal és neje bánatos szívvel jelentik...”. A vége azután elhangzik ennek a bekezdésnek: „Imádkozzál odafele édesapuskáért, aki a házáért szenved...”. A valóság, a megható valóság azt, hogy Mayer Antal aradi kárpitosmester, aki a gyászjelentés szerint gyermeke halálát jelenti, nem is tudja, hogy a gyereke meghalt. Ő róla is annyit tudnak, hogy szerb hadifogságban van. Az aradi népfelkelők egyik zászlóaljában küzdött; már az volt a híre, hogy elesett s most irhatta a feleségének, hogy fogságba jutott, valószínűleg sebesülten. Majd egyszer, ha a háború végén a hadifoglyokat kicsérlik, akkor fogja a gyászesetet jelentő Mayer Antal megtudni, hogy a gyermeke meghalt s kimehet a temetőbe, egy sírhoz, amelynek kis halottját égi szószólóul kérték föl az ő jobb sorsa érdekében... Sok ilyen szomorú története van a háborúnak!

— **Hadi fiókkórház Máriaradnán.** Máriaradnán a szentferencsrendiek zárdájában Salacz Gyula járási főszolgabíró közbenjárására 40 sebesülte fiók-kórházra rendezték be. A zárdafőnöke ezen célra átengedte a zárdapülete első emeletén lévő ebédőt, plébánia hivatalát és még három helyiséget. A berendezést a máriaradnai Vörös Kereszt fiók egyesület gyűjtés útján szerezte meg. A hadi fiókkórház berendezve készen áll, hogy a sebesülteket befogadhasa. Máriaradnan így a Mairovitz család által fenntartott kórházban elhelyezett betegekkel együtt 60 sebesült helyezhető el. Megalakult 80 taggal a Vörös Kereszt fiókgyűlés női osztálya is. Elnöke: Salacz Gyuláné, alelnöke: Mártonffy Emília, Avramescu Vazulné és Mairovitz Adolfiné, gondnokok: Pozevitz Gézané, tilkár: Beles Jenőné, pénztárossá: Lakatos E. Borbála választattak meg. A női osztályt megalakulása alkalmával Kovács Béla társelnök üdvözölte. A máriaradnai Vörös Kereszt fiók egyesület a fiókkórház berendezési költségei javára Máriaradnán február hó 1-én este 8 órakor a Bálizs vendéglő dísztermében tombola és tea estélyt rendez. Belépődíj személyenként 1 korona. Tombolajegy ára darabonként 50 fillér. A jótékony cél érdekében tombolalágyakat és mindenféle adakozást köszönettel fogad a máriaradnai fiók egyesület. Adományok Mártonffy Emília a női osztály egyleti alelnöke, vagy Kovács Béla fiók egyli alelnökhez küldendők.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kaptuk az alábbi sorokat. Mélyen tisztelt szerkesztőség! Mély tisztelettel arra kérem, b. lapjában soraimnak helyet adni kegyeskedjék. Péterem a háború első napjától hadban áll. Nagyszámú családdal, a tél hideg, az emelkedett piaci árak miatt a legeszközösek viszonyok mellett élek. A napokban Hegedűs Edéné alezredesné-től negyven korona segítség t kaptunk, melyet valami jótékony elaphból juttattak nekünk. Igaz örömmel fogadtuk a nem várt, de nagyon jókor érkező összeget, a melyt egy Hegedűs Edénének, most annak az ismeretlennek, a ki a nagyszámú jó szívet felénk irányította, a legnagyobb hálával köszönetet mondok. *Hj. Szabó Istvánné.*

— **Az Aradi Kaszárnyegyület f. évi január 22-én délután 3 órakor tartja rendez évi közgyűlést egyleti helyiségben, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja az igazgatószék. Tárgytervezet: 1. Évi jelentés. 2. Előzetes beszámoló. 3. Záróbeszéd. 4. Jövő évi költségvetés. 5. Indítványok.**

— **Az Aradi elcsúszott olasz gőzös.** *Aradtól* jelentik: Városi gőzös január 19-én délután délelőtt 12 órában egyenesen Aradtól a tengeren lerakott. A hajó a szél miatt. Legénységéből egy ember megsebesült.

— **Vonat összeütközés.** Arad közelében ma vasúti baleset történt és csak a véletlennek köszönhető, hogy az összeütközés nem járt súlyosabb következményekkel. A Temesvár—Arad között közlekedő személyvonat, a mely Zádorlak állomást elhagyta, közvetlenül az Ujaradi állomás közelében egy tehervonattal találkozott szembe. A váltó állításban történt zavarodás a tehervonatot ugyanarra a sínparra terelte, a melyen a személyvonat jött. A mozdonyvezetők már nem tudták elhárítani az összeütközést, a melynek következtében a két mozdony megsérült és a személyvonat utasai közül nyolcan jelentéktelenebb sebet kaptak. A vizsgálat annak kiderítésére, hogy kit terhel a mulasztás, megindult.

— **Meghívás.** Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” igazgató-választmánya folyó hó 21-én délelőtt 10 órakor az egyesület „Diákotthonában” (Tanítókonviktus) ülést tart, a melyre az igazgató-választmány tagjait, a fiókkörök elnökeit, illetőleg megbízottait tisztelettel meghívja az elnökség. A vidéken lakó egyesületi tagok részére napi, vagy fuvardíjakat nem utalványozhat az elnökség.

— **Fischer Simon Nagy Aruházában Szabadság-terén** a következő cikkeket ajánlja ezen a héten: gyermekharisnyák, női- és férfiharisnyák, keztük, swetterek, gyermekkocsik és gyermekeknek 20 százalék engedménnyel. Alkalmi vétel férfi bőrkéztükben 3.50 kor., hátszaki bevonultak részére 5 koronától feljebb. Gyapjú swetterek 8 koronától feljebb. Bőrkéztükök és ridikülök nagy választékban. Figyelem a csigra! Fischer Nagy Aruházája! 227

— **Meghívás.** Az Aradi Tanítótestületok Segélyalapja folyó hó 24-én délután 4 órakor a Ferenc-téri polgári iskolában tartja rendez évi közgyűlést, melyre a t. tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Az új ügyvédi nyomtatványok** Kerpénél.

Páris háborus divatja.

(A komor francia főváros.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 19.

Páris lakossága alig ismerhető meg. Teljesen megváltozott a háború alatt. Minden ház egy kórház, mert a francia hadvezetőség cöszszetettel küldi magánházakba a betegeket, a sebesülteket. Nem lehet őket olyan könnyen meglátogatni és másodsorban pedig a botrányos egészségügyi szolgálat kényszeríti arra, hogy minél kevesebb kórháza legyen a hadseregnek. A halálozás még most is oly nagyarányu, hogy veszteség lajstromok abszolútum kerülnek nyilvánosságra. Páris lakossága ezért teljesen le van sújtva.

— **A házaink teljesen kórházzá válnak** — olvasható egy francia lapban megjelent levélben, amelyet egy párisi urinól írt vidéken lakó barátjának. Három rokonomat ápolom, akik most mind szomorú fiúk, ideges páciensek, türelmetlenül olvassák a hivatalos harci jelentéseket és tábornokaink által írt kommentárokat az újságban. Már öt hónapja naponta találkozunk azzal a stereotip címmel: „Vers le succes final” (a végleges siker felé) de senki sem hiszi és mindenki meg van győződve, hogy még sokáig tart a háború.

Páris nagyon komoly és komor lett. Az elmúlt idők gondtalan jókedve a esatatereken van eltemetve. A francia fővárosban megszűnt az örökös karneval. A vidékiek sem igen keresik fel Párist, mert sirni otthon is tudnak. A külföldiek is elmaradtak, sőt még a Rivierára utazó amerikaiak is messze elkerülik, mert egyrészt a rendőrség szigorú megfigyelésének lennének kitéve, másrészt pedig most nincsenek Párisban szenzációk — modellek.

A divat, a híres párisi divat ugyan halad és keresi, kutatja az újdonságokat, de ezek nem belső szükségességből születnek, hanem

azért, mert bizonyos iparágaknak tovább is kell élniük. Az így alkotott modellek pedig a párisiak legjobb vevőinek, az amerikai hölgyeknek nem tetszenek, már csak azért sem, mert az új kreációk az entente jegyében születtek. A skót kápi a keskeny, lobogó szalagjaival, az orosz ingblúz, az angol hanulspun a jellemzői az új divatnak. Természetesen a lotharingiai és elzászi viseletet is át akarják ültetni. A széles és nehézkes parasztszabású szoknya szabása váltotta fel a szűk aljat, ámber a vidéki viselet nehezen transponálható a „toalettekre”. A színek: sötét szürke, sötét barna és enyhe átmenettel feketébe hajlik. „Noiraud és Noiratre” a jelző, fénytelen sötét színek és ezek a jelzők a színházakban is, ahol csupa klasszikust játszanak. A párisiak nem is járnak színházba, mert azt hiszem, ha már az ember egész nap harokról, sebesülésekről és halálról hall, nem szükséges, hogy este a színpadon pajzsok és lándzsák csattogjanak, kardok pengjenek és hosszú oszvi pisztolyokból lövöldözzenek.

A zenei produkciók csupa rekviemekből és ezekhez hasonló számokból állanak. Az igaz, hogy a hatóságok szigorú rendeletekkel szabályozzák a nyilvános előadásokat, úgy, hogy más téma, választása igen nehéz lenne. Csak a varietekben, már amennyire nyitva vannak, eresztik egy kevésbé szabadjára a jó kedvet, de itt is csupa hazafias és olyan számok vannak, amelyek az ellenséget gunyolják. Az abszint el van tiltva és az éjjeli helyiség elnevezés sem illeti meg a mulatókat, ha csak azért nem, mert éjjel zárva vannak. Este tíz órakor nincs világosság Párisban.

Csak a templomok örvendének nagy látogatottságnak. A hitközlő témája mindegyikben ugyanaz: Az emberiség súlyos megpróbáltatásnak van kitéve, de ez egyaránt kijutott minden nemzetnek. Az egyes embernek bátran el kell viselni a sorsot, abban a szilárd reményben, hogy az eljövendő béke a sebeket meggyógyítja és a népeket megtanítja arra, hogy az emberek nem gyűlölködésre, hanem egymás szeretetére élnek a földön.

Évszázadok óta ez lesz az első farsang, hogy Párisban nem lesz — karnevál. Franciaország mozgalmas történetében még nem volt esemény, amelyik a párisi karnevált háttérbe szoríthatta volna. A „Noiraud és Noiratre” hangulat ráfeküdt a farsangra is. A hamvazó szerda ezúttal nem nézi a kalendáriumot. Sokkal hamarabb beköszöntött, mintsem a naptárban ki van jelölve a helye. És tartani fog addig, míg a béke csillaga fel nem tűnik az égen.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1915. évi január 20-án:

A) Bérlet.

A Bérlet.

Ki volt?

Dráma 4 képből írta: Georg Scharf-vagh Fordította: Sebastyán Karóy. Rendező: Dellé Lajos.

Kézjelenés: 8 óra 15 perces.

Felolvasó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

Munkácsi Andor és családja, Munkácsi Gyula mint fiai, özv. Wolf Andrásné mint édes anyja, ugyancsak az összes rokonság mély fájdalommal tudatja, hogy hőn szeretett felejtethetetlen jó édes anyjuk, illetve leánya

özv. Munkácsi Károlyné
szül. Wolf Katalin,

folyó évi január hó 18-án esteli 11 órakor, életének 58-ik évében, hosszas szenvedés után visszaadta nemes lelkét Alkotójának.

A megboldogult drága halott hált temetési január hó 20-án délután 8 órakor fognak a helybeli felső-temető halottas csarnokában a róm. katb. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és az ugyanottani családi sírhelyen örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért január hó 21-én délelőtt 10 órakor fog a főszentelendő minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni.

Pihenése oszondes, emléke áldott legyen!

Arad, 1915. január hó 19-én. 121

Szabómunkásokat katonaruhák elkészítésére

:-: azonnal felveszünk. :-:

A munkát házonkívüli elkészítésre is tudjuk, ugyanott kifogástalanul működő nagy SINGER-gépeket bérbe, avagy örök áron veszünk. :-: :-: :-: :-:

MARTITS és PÁK,

uri szabók.

Weitzer János-utca 7.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta 1. rangú cigányzene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kifűző és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadtnak. Penszionárius teljes ellátás legjutányosabban kapható. 177

Szíves pár fogást kérünk, külön díszlettel:

Szere és Túrta,

szállodás és kávéosok.

* Az ezen rovat alatt közöltetett nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZÍNHÁZ
legközelebbi szenzációja

Turf haramiák.

271

Uránia Színház

Szerdán és csütörtökön:

Háborus dráma.

Felismerve
a csatamezőn.

Dráma 3 részben.

35

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8.61

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

KNAPP SÁNDOR

kelemfestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi díjat: WEITZER és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközözik.

Modern ruhafestés legújabb divatziatokra, mintá után. — Rehatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá csipke és szövet-függöny, szőrmé, szőnyeg, bútor-szövet, kőművek, kőművek stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 1079

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek ártalmas, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szernek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

8-1915. absz.

Hirdetmény.

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatterhek bevallása tárgyában.

Általános jövedelmi pótdadó fejében fizetendő:

- a földbirtokra, a házbirtok alá eső házbirtokra, a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 80 százaléka;
- a házosztályadó alá eső házbirtokra a folyó évre kivetett állami egyenes adónak 40 százaléka;
- végül az ideiglenes adómentesség kedvezményében részesített föld- és házbirtoknál 20% azon összeg után, mely az illető föld- vagy házbirtokra állami adó címén a folyó évre kivetett volt, ha a föld- vagy házbirtok adómentes nem lett volna.

A kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosoknak az 1883. XLVI. t. c. 13. §-a által az a kedvezmény adatott, hogy

- a föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdadjából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelt kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkmaradék egy évi kamatainak 10 százaléka; feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve.

2. a hitelüzlettel foglalkozó pénzintézettől felvett és bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik; ha a kölcsön törlesztése nem az év első napján, hanem évközben veszi kezdetét, a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak aránylagos része vehető számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál.

A telekkönyvileg bekebelezett közadók és kincstári bérhátralékok után járó kamatok nem képezik levonás tárgyát (1883. XLVI. t. c. 16 §)

Az 1. pont alatti intézkedésből világosan kitűnik, hogy a levonás alapjául szolgál az az évi kamatösszeg, mely az adóévet megelőző év végén fennmaradt tőkmaradék után jár. Ha tehát valamilyen földbirtokos 1915. évi január hónapban 100.000 koronát vett fel magánhitelzónél és ebből ugyanazon évi december 15-ig 60.000 koronát visszafizetett, a levonás alapjául az 1915. évre az az 1914. évi december hó végén fennmaradt 40.000 korona tőkmaradék évi kamatainak 10 százaléka veendő.

Ez az eljárás azonban csupán az 1. pont alatt említett kölcsönös kölcsönökre vonatkozik, mert ezektől a kölcsönöktől a 2. pont alatt említett törlesztési kölcsönök világosan megkülönböztetendők.

Ezekre az utóbb említett törlesztési kölcsönökre nézve ugyanis az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál:

aa) a bizonyos évek alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának változatlanul a törlesztési idő egész tartamára vétetik az az összeg, mely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsön vett tőke után egy évre esik;

bb) a kölcsön után nem a megelőző, hanem a folyó évre járó kamatnak 10%-a veendő tekintetbe s így a levonás kedvezménye azokra a kölcsönökre is alkalmazandó, melyek az adóév folyamán keletkeztek. (1891. 41.187. pénzügymin. rend. 1891. 18. P. K.)

A változás az adóév január 1-31-ike közötti időben adandó be a közéleti előjárásnál (városi adóhivatalnál.)

Kelt Arad, 1915. évi január 2.

Arad sz. kir. város adóhivatala.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

26-1915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére szükséges asztalos munkák elvégzése iránt folyó év január hó 25-én d. e. 10 órákor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árlejtési feltételekben megállapított egységárak. Bántépénzüll leteendő 400 koroná készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a

bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

Anyák figyelmébe.

Legjobb norvég csukamájolaj.

Egy üveg ára

K. 1.80

Kapható:

Wajdits György

„TURUL“

gyógyszertárban

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtárárt (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Klemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megadni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni. A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

KIADÓ LAKÁS.

Erzsébet-körút 20.

földszintjén 4 szobás lakás február 1-én elutazás miatt, olcsón átadó. Ugyanott butorok is eladatnak. Értekezhetni a házmesternél. 345

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékkel, azonnal kiadó. Flórian-utca 6/b sz. 3-ik ajtó. 311

2 szobás utcai

földszinti tiszta lakás előszobával, villanyvilágítással és minden hozzártozóval a városhoz közel kéttagú család részére május 1-ére kiadó. Cím a kiadóban. 332

Diskrét bejárati

udvari butorozott szoba villanyvilágítással azonnal kiadó. Kápolna-utca 2. 385

Andrássy-tér 3. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Kiadó!

Csinos, kényelmes két szobás kerti lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25. szám alatt. 337

ALKALMAZÁST NYER.

Egy fiatal

fűszerkereskedő segéd azonnal felvétetik. Sáfrán Emilián Győrök. 383

Ügyes szakácsné

azonnali belépésre felvétetik. Nádor-u. 3. sz. alatt. 341

Fiatal

jobb házból való mindenféle főzőnő keresek, azonnali belépésre. Apponyi-u. 8. II. em. ajtó 11. 344

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Keresek

megvételre egy 1-es számú pénzszerényt. Färber Lajos cég. 339

Olcsón eladó

egy használt, de jókarban levő szongora, 85 kgr. libaszir, 2 egyszerű poliros konyhaszerény és faláda. Cím Özv. Hay Józsefné, Teloki-utca 26. sz. I-ső emelet I-ső lépcső. 340

Kitűnő

tiszta mész, kapható Tóth Lajosnál Orczy-u. 17. kgrammonként 1 kor. 60 fillér. 314

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható seiyem, flor és fil d' Coesben. Bárony pántos cipő parja 5 kor. 10 fillér. Cipő Törsde Apollo mosi mellett. 3181

ÜZLETEK.

Ménesen

40 éve így célra használt üzlet és korcsmahelyiség bérbeadó. Bővebb felvilágosítást ad Kohn H. s fia-cég, Ménese. 342

KÜLÖNFÉLE.

Krausz Paulin

színházépület több mint 110.000 kötetes kölcsönkönyvtára havi előfizetése K. 1.40 vagy kötetenként 10 fillér. 241

24—1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Belsőügyminisztérium 1454—1915. B. M. számú körrendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy 1915. január hó 1-től kezdődőleg mindenki, ki a német birodalom területére lép, vagy ott tartózkodik, utlevéllel tartozik magát igazolni, mely utlevélnek az utlevéltulajdonos személyleírásával és a legújabb időből származó arcképével, valamint az arckép alatt sajátkezű aláírásával kell ellátva lennie.

Minden oly utlevelet, mellyel valaki a határt Németország felé átkarja lépni, valamint az, aki Hollandiába utazik, előzőleg a budapesti német császári, illetve a budapesti holland királyi főkonzulátusnál láttamoztatni kell.

A németországi láttamozásért 3 kor. 60 fillért, a hollandi konzuli láttamozásért pedig 5 kor. konzuli illetéket kell fizetni.

Arad, 1915. január 10.

Greén
főkonzul.

Használt

ó l o m

me...ve kerestetik

Fogak

húzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragásra kitűnően, készülnek 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok) 171

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

19—1915. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az asfalt gyalogjárdák leg-szükségesebb javítása iránt folyó év január hó 18-án d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kiküldési ár: 681 korona 65 fillér.

Bánatpénssül leteendő a kiküldési ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénss mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1915. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.

265—1915. pm.

Felhívás.

A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös Félhold Egyesület testvéri szövettel fordul a magyar társadalomhoz, nemcsak munkájában, melyet a Vörös Kereszt mintájára folytat, a mi segítségünket is kér.

E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébreszen a magyar társadalomban, mert egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk, az ő győzelmük, az ő győzelmük, az ő diadalmuk és szenvedésük egyúttal a miénk is.

Gondoljunk az ügyünkért és érettségünk harcoló és sebesülő távoli török bajtársakra és adakozzunk a Vörös Félhold irgalmatlan céljaira.

Felkérem a város áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célra szánt adományait hozzám juttatni szíveskedjék.

Arad, 1915. január 14-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

1/1915.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdák közönségét, hogy 8 napon belül jelentsek be, hogy hány darab sertést és juhot szándékoznak folyó évben a legelőre kihajtani.

A bejelentések a következő helyeken eszközlendők:

A belvárosi, Erzsébetvárosi, sarkadi és ujtelepi gazdák részéről a városi kamarási hivatalban, a gájai, tanyai és ségai gazdák részéről a gájai kapitányi hivatalban.

A bejelentések egyidejűleg a legelő és apaállat díjjak is befizetendők.

Arad sz. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1915. évi január hó 11-én tartott üléséből.

A mezőgazdasági bizottság.

**A szépségápolás titka a használandó
szépség szerkesztés helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tévely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tévely krém 1 korona.

Szines arcporok!!!

Próbadozoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testezin, sárga, barna Színházi vagy este kényelmes világításnál csodás hatású.

Kapható.

1845

Rozsnyay Mária győgszertárában Arad, Szabadság-tér.